HABOVČAN
obecné noviny

Ročník XXI. Číslo 1 December 2022

Milí Habovčania,

hneď v úvode sa vám chcem poďakovať, že ste mi opäť dali dôveru v ostatných komunálnych voľbách. Budem sa snažiť robiť všetko pre to, aby som vás nesklamal. Mám veľa plánov na ďalšie zlepšovanie života v našej krásnej dedinke. Verím, že sa mi ich aj s vašou pomocou podarí v nadchádzajúcich štyroch rokoch naplniť. Zároveň som otvorený aj vašim nápadom a konštruktívnym návrhom.

Z pohľadu financovania obcí nás čaká ťažké obdobie. Snažíme sa preto zapojiť do každej výzvy o získanie peňazí, ktorá sa nám naskytne. V čerpaní eurofondov už teraz patríme k najlepším na Slovensku a sme jednoznačne najlepší v Tvrdošínskom okrese.

Najväčšou výzvou a hlavným cieľom do najbližších štyroch rokov je vybudovanie infraštruktúry v nových lokalitách Lazy a Zastudená, kde sa nám podarilo komasáciou vytvoriť 700 stavebných pozemkov. Plánov je však mnoho a žiadnemu z pracovníkov obecného úradu nechýba chuť zrealizovať ich.

Teraz sa však na chvíľu pracovne zastavme. Čoskoro nás čakajú najkrajšie sviatky v roku. Prajem vám, aby boli požehnané, pokojné a aby ste ich prežili v kruhu svojich najbližších. Aby ste sa podľa svojich predstáv rozlúčili so starým rokom a tou správnou nohou vykročili do roku 2023.

S úctou JUDr. Alojz Lajčin

Odvoz odpadu zdražie

Od začiatku roka vnímame z každej strany a vo všetkých sférach zdražovanie. Výnimkou nie je ani odvoz a uskladnenie odpadu. Kým v roku 2019 obec za odvoz odpadu zaplatila 12-tisíc eur, v roku 2020 to už bolo 15-tisíc, vlani 21-tisíc eur a tento rok vyšiel odpad za 10 mesiacov až 31-tisíc eur. Nárast je obrovský, čo sa musí premietnuť aj do poplatkov za odpad.

Dnes je poplatok 14 eur za osobu. Poplatok bude potrebné navýšiť na základe rokovaní s Technickými službami.

O konečnej výške budú na najbližšom zasadnutí zastupiteľstva rozhodovať poslanci.

(OcÚ)

Výsledky komunálnych volieb v obci Habovka pre volebné obdobie 2022 - 2026

Počet voličov zapísaných v zoznamoch voličov: 1 082. Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní:735 (67,93%). Počet voličov, ktorí odovzdali obálku: 735. Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva: 713.Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce: 713.

Počet platných hlasov odovzdaných pre jednotlivých kandidátov na starostu obce:

1. Alojz Lajčin, JUDr. , nezávislý kandidát 470 hlasov (65,92%)
2. Silvia Letoštiaková, Ing., nezávislá kandidátka 243 hlasov (34,08%)

Za starostu obce bol zvolený: Alojz Lajčin, JUDr. (nezávislý kandidát)

Kandidáti, ktorí boli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

1. Dušan Hajdučiak, nezávislý kandidát 391 hlasov
2. Slavomír Tekeľ, JUDr., SNS 367 hlasov
3. Magdaléna Pilarčíková, Mgr., KDH 363 hlasov
4. Martin Jandura, KDH 358 hlasov
5. Jozef Chrenek, KDH 332 hlasov
6. Antónia Leginusová, KDH 269 hlasov
7. Ján Kováľ, KDH 262 hlasov
8. Eduard Pilarčík, nezávislý kandidát 244 hlasov
9. Radovan Ondrík, nezávislý kandidát 241 hlasov

Náhradníci – kandidáti, ktorí neboli zvolení za poslancov obecného zastupiteľstva:

1. Miroslav Leginus, nezávislý kandidát 226 hlasov
2. Miroslav Jandura, REPUBLIKA 218 hlasov
3. Monika Pavlová, Ing., nezávislý kandidát 216 hlasov
4. Daniela Šišková, Ing., nezávislý kandidát 206 hlasov
5. Marek Šiška, SNS 168 hlasov
6. Marián Klimek, nezávislý kandidát 163 hlasov
7. Dávid Vitanovec, SNS 151 hlasov
8. Lenka Janoštínová, SNS 111 hlasov
9. Martin Klimek, SNS 79 hlasov
10. Martin Klimek, SNS 70 hlasov
11. Dominik Garbiar, SNS 50 hlasov

Život je dar, ktorý si vážime

S týmto mottom obec po dvojročnej prestávke opäť organizovala slávnostné uvítanie detí do života. „Na svete sme privítali našich najmenších občanov, ktorí sa narodili v prvom polroku tohto roka," povedal starosta Alojz Lajčin, ktorý odovzdal rodičom malý darček.

Polepšili si aj vďaka 150-eurovému príspevku od obce.

(OcÚ)

Detské ihrisko láka deti aj v zime

Obec osadila v areáli školy nové detské ihrisko. Staré, ktoré ponúkala deťom škola, už bolo nebezpečné.

Pôvodne bol plán vymeniť na pôvodnom ihrisku staré prvky za nové. Vedenie školy si však chcelo staré ihrisko ponechať na pamiatku. Obec požiadavke vyhovela, ale dala odstrániť aspoň najnebezpečnejšie prvky a okolo starého kolotoča robotníci nasypali štrk, aby zakryli nebezpečný betón.

Najväčšiu radosť z nového ihriska majú deti. Malý Tomáško na otázku, či mu v decembri na ňom nie je zima, odpovedal: „Nie, veď sa hýbem. Doma na gauči pri počítači mi je väčšia zima."

Ihrisko s názvom Rodinka je priestor s prvkami pre deti od 3 do 14 rokov a oddychovou zónou pre dospelých. Jednotlivé komponenty bezbariérového ihriska sú z prírodných materiálov a vytvoria zázemie pre zmysluplné trávenie voľného času rodiny.

Hlavný projekt detského inkluzívneho ihriska tvorí desať prvkov. Pieskovisko, kolotoč a hojdačka ponúkajú možnosť trávenia času pri hre s rovesníkmi aj deťom s hendikepom.

Všetky prvky sú kombinovateľné a prispôsobiteľné na rôzne plochy. Komponenty sú navrhnuté tak, aby detské ihrisko bolo skutočne pre všetkých členov komunity, vytvorilo príjemný a bezpečný priestor pre rozvoj zručností detí, zábavu, oddych či zdieľanie zážitkov.

Na nové detské ihrisko prispelo sumou 50-tisíc eur Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

(OcÚ)

Čaká nás rozhodovanie, ako ďalej

Blíži sa záver roka, ktorý je spojený s bilancovaním starého roku a premýšľaním o plánoch do budúcna. Treba sa nám ako výboru a hlavne vám, prenajímateľom lesných pozemkov, rozhodnúť, ako budeme ďalej hospodáriť na prenajatých pozemkoch.

Platnosť nájomných zmlúv končí začiatkom roku 2025, funkčné obdobie výboru v roku 2024. Na najbližšom valnom zhromaždení v budúcom roku sa vás budeme pýtať, ako ďalej. Urbárske lesné pozemky majú výmeru 182 ha, výmera prenajatých lesných pozemkov je 345 ha.

Majitelia prenajatých pozemkov môžu pokračovať tromi spôsobmi. Môžu podpísať novú zmluvu a pokračovať tak ako doteraz. Tento spôsob hospodárenia však komplikuje množstvo nepodpísaných zmlúv, takže nie je možné pracovať na všetkých pozemkoch.

Druhým spôsobom je založiť združenie súkromných vlastníkov lesa a začať samostatne hospodáriť. Takéto združenie však už u nás fungovalo, no zaniklo a prešli sme na systém nájomných zmlúv. Napokon je možnosť nepodpísať nové nájomné zmluvy, ani nezaložiť združenie. V takom prípade prichádza na rad lesný úrad, kde sú plochy evidované ako obhospodarovaný les. Každý les musí mať hospodára. Lesný úrad vyzve vlastníkov, aby sa vyjadrili, akým spôsobom sa na ich majetku bude hospodáriť. Ak sa nedohodnú, lesný úrad ponúkne hospodárenie na našich parcelách susednému obhospodarovateľovi lesa. V našom prípade ide o všetky susedné urbáre vrátane štátnych lesov a TANAPU.

Viac informácií k jednotlivým možnostiam poskytneme na našej webovej stránke v priebehu budúceho roku, pred valným zhromaždením. Na ňom sa budeme musieť rozhodnúť, ako budeme pokračovať. Inšpiráciou pre nás môžu byť naši predchodcovia alebo susedné obce.

Na sklonku roka zároveň prajeme všetkým prenajímateľom lesných pozemkov, členom pozemkového spoločenstva a ostatným Habovčanom príjemné a pokojné prežitie vianočných sviatkov a do nového roka hlavne veľa zdravia.

Veríme, že budúci rok sa budeme môcť naplno venovať hospodáreniu v spoločenstve tak, aby bol pre nás všetkých čo najúspešnejší.

Výbor a dozorná rada pozemkového spoločenstva bývalých urbárskych spolumajiteľov obce Habovka

Následky veternej kalamity v Háji nad Habovkou.

Videá zachytia krásy na dvoch stranách hraníc

V rámci vzájomnej spolupráce dokumentaristi v ostatných mesiacoch pracujú na príprave videodokumentov, ktoré budú prezentovať históriu a ráz mesta Hustopeče a obce

Sv. Trojica kedysi.

Sv. Trojica dnes.

Habovka. Cezhraniční partneri natočili spoločné video, ktoré dostalo názov Tvár mesta Hustopeče a obce Habovka v premenách času. Cieľom je vzájomné predstavenie kultúrneho bohatstva, histórie stavebníctva a výmena skúseností v starostlivosti o toto kultúrne a pamiatkové dedičstvo.

V Habovke natáčali videá z Kostola Sedembolestnej Panny Márie, Kaplnky sv. Márie Magdalény, v dokumente budú zachytené aj kaplnky a kamenné kríže z dediny a jej okolia, nebudú chýbať zábery okolitej prírody. Natáčanie sa sústreďuje aj na existujúce stavby drevenic a iných historických budov, ktoré budú porovnávané s dobovými fotografiami.

Spoločný dokument bude mať premiéru v meste Hustopeče a rovnako tak aj v habovskom kultúrnom dome. Termín bude známy až po úplnom dokončení dokumentov.

(OcÚ)

Niektoré pomenovania majú vyše sto rokov

Dôchodcovia dostali mapku s chotárnymi názvami Habovky.

„Bou som hore na Urdôfke, šieu som cez Črchľu.“ Niektorí neznalí miestnych názvov by si pomysleli, že sa vracajú zo zahraničia. Mapa habovského katastra obsahuje chotárne názvy aj z pôvodnej mapy pochádzajúcej ešte z roku 1858 a používajúce sa až dodnes.

Pôvodné názvy sú cenným a vzácnym jazykovým dedičstvom. Ak by sa prestali používať, zanikli by. Tí skôr narodení môžu svojim potomkom ukázať a vysvetliť nielen čo sa kde nachádza, ale aj čo ktorý starodávny názov znamená.

Mapa má informačný charakter, ktorý je zameraný len na chotárne názvy.

(OcÚ)

Pomohli tým, ktorí to potrebujú najviac

Hudba a spev umocňujú emócie, dokážu rozosmiať, rozplakať, rozospievať, roztancovať, ale hlavne spájať.

A práve táto idea spojila umelcov z Oravského Bieleho Potoka, Zuberca a Habovky a „Oravský orchester ľudových nástrojov“ zložený z Nižnianskej muzičky, mladých umelcov, žiakov a učiteľov zo základných umeleckých škôl, spevákov z rôznych súborov a zoskupení.

Títo všetci sa rozhodli, že chcú pomôcť ľuďom, ktorí to potrebujú a zorganizovali benefičný koncert.

Ten sa začiatkom októbra uskutočnil v kultúrnom dome v Habovke.

Príbehy Matejka z Habovky, Šimonka z Oravského Bieleho Potoka a Eriky zo Zuberca, ťažko skúšané osudy detí, poriadne chytili prítomných divákov za srdce.

Výnos z benefičného koncertu pomôže rodičom chorých detičiek aspoň čiastočne pokryť náklady na ich náročné liečenie a starostlivosť. Poďakovanie patrí všetkým zúčastneným.

(mp)

Plná sála kultúrneho domu nadšene tlieskala vystupujúcim.

Stará cesta sa niesla v znamení hudby, divadla aj jarmoku

Po štvorročnej prestávke sa v priestoroch nového amfiteátra Juliánino dvora rozoznela hudba v štýle folklóru, country a ďalších hudobných štýlov. Festival a nový amfiteáter otvárala so starostom obce Alojzom Lajčinom Julka Fabšíková.

Podujatie už tradične otvárali domáci Klimekovci, nasledovala folklórna skupina Bučník, vystúpili aj ďalšie oravské skupiny ako Skalka, Arvagras, Posledná šanca a záver programu patril Edovi Klenovi, folkovému spevákovi z Prešova. Prestávky medzi účinkujúcimi vyplnili dynamickými tancami deti z Karolínky.

Históriu a význam Starej cesty v súvislosti s ťažbou železnej rudy v Roháčoch a jej spracovaním v hute v Podbieli priblížil pútavým rozprávaním historik Oravského múzea Martin Chmelík .

Zaujímavým programom pre deti bolo bábkové divadlo Na hojdačke s hrou „ Na zemi dobre mi“, a rôzne zábavné hry v konferenčnej sále.

Na malom jarmoku si návštevníci mohli pozrieť, ako sa tkajú koberce, či prehliadnuť si rezbárske práce. Nechýbalo občerstvenie, guláš, dobré pivko a iné potešenia pre oči i bruško.

Pri príprave festivalu sa organizátori modlili, aby nepršalo, keďže celé podujatie sa konalo vonku. Dážď síce neprišiel, no ku koncu programu sa tak ochladilo, že nepomohli ani hriate nápoje a záver zvládli len tí najodolnejší.

O organizáciu, až na chladné počasie vcelku vydarenej akcie Stará cesta 2022 sa postarala Obec Habovka a Občianske Združenie Stará cesta s podporou Fondu na podporu umenia.

(ep)

Nový amfiteáter si vyskúšali aj habovskí muzikanti.

Ukázali, že rodina je pre nich na prvom mieste

V poslednú augustovú nedeľu sa v našej obci opäť konal Deň rodiny. Neoddeliteľnou súčasťou tohto dňa je svätá omša obetovaná za rodiny našej farnosti. Plný kostol detí, rodičov a starých rodičov nás potešil a utvrdil v tom, že vám záleží na svojich rodinách. Pán farár nám v kázni okrem iného nezabudol pripomenúť, že keď sa budeme modliť a Pána Ježiša dáme v našich rodinách na prvé miesto, začnú sa po čase v našich rodinách diať Božie zázraky. Malé či veľké, na tom nezáleží, dôležité je, že sa naše rodiny začnú meniť k lepšiemu.

Popoludní bola krátka Adorácia s Eucharistickým požehnaním a po jej skončení sa začal súťažno-zábavný program na farskom dvore. Animátori na stanovištiach netrpezlivo čakali na prvých súťažiacich. Skákanie vo vreci, chytanie vajíčok, kopanie lopty do brány, mini golf, skladanie obrázkov so zaviazanými očami či obruče, to bolo len niekoľko z mnohých disciplín, ktoré preverili kondičku nejedného súťažiaceho. Otcovia si zmerali sily a výdrž pri pílení polien obyčajnými pílkami, mami svoju jemnosť pri ťahaní pohára naplneného vodou po papieri. Že svet je z konského

Pílenie dreva môže byť aj zábavné.

chrbta oveľa krajší, potvrdilo nejedno dieťa, ktoré sa na ňom viezlo. Naši poľovníci mali aj tento rok presnú mušku, a tak sme si mohli pochutnať na chutnom guľáši a kapustnici.

Šikovné ruky našich mám a starých mám nám upiekli koláče od výmyslu sveta. O tom, že boli naozaj dobré a všetkým chutili, svedčili prázdne škatule, ktoré po nich ostali. Pitný režim poskytli na deň rodiny Pizzéria Blatná a Coop Jednota.

Odmeny pre deti a rodiny boli zakúpené z finančných prostriedkov darovaných mnohými organizáciami a jednotlivcami. Tombolu poskytli sponzori z blízkeho i vzdialenejšieho okolia. V mene organizátorov sa chceme poďakovať všetkým, ktorí svojou modlitbou, časom a akýmikoľvek prostriedkami prispeli k prežitiu veselého dňa, lebo bez vás a bez ľudí, ktorí prišli, by Deň rodiny nebol.

A jedno veľké ĎAKUJEME posielame aj do NEBA.

(Organizátor)

Karolínky oslavovali vo veľkom štýle

Sestry Sára a Timea Pavlové z Habovky pri preberaní ocenenia.

Najväčšou udalosťou posledných dní detského tanečného súboru Karolínka bol galaprogram pri príležitosti 10. a 16.výročia rôznych skupín v súbore.

Je skvelé, že v tento deň sa v kultúrnom dome v Zuberci spojilo množstvo ľudí, ktorých činnosť súvisela s našou dvadsaťročnou prácou.

V prvom rade to boli oslávenkyne – Vaneska , Miška a Zuzka Valekové , ale aj najdlhšie tancujúce dievčatá - Natália Gibasová, Saška Valeková a Tamarka Škoríková. Boli tam aj ich bývalí spolutanečníci, ktorí svojou prítomnosťou v minulosti prispeli k fungovaniu súboru. Okrem iných prišla Ali Demetriou, ktorá milo prekvapila, hoci mala byť v zahraničí. Spoza hraníc pricestovali aj sestry Sára a Timea Pavlové. Boli tam ďalšie tri skupinky súčasných tanečníkov, pre ktoré sú staršie dievčatá veľkým vzorom. Na slávnosti nechýbali ani tanečníci zo skupiny Izabella, s ktorými sa moja cesta začala a ktorí ukázali, že sú stále jednotky, ako boli za svojich čias.

Oslávenkyniam prišiel zablahoželať aj jeden z bývalých choreografov, ktorý im svojím programom pripravil milé prekvapenie. Milo nás prekvapili rodičia bývalých tanečníkov, ktorí nezabudli na krásne chvíle, a na ktorých nezabudnem ani ja. Prišli aj rodičia súčasných tanečníkov. Oslávenkyniam gratulovali a ocenili ich aj zástupcovia obce. Množstvo zúčastnených dopĺňali fanúšikovia súboru, ktorí sa s tanečníkmi zabávali až do rána.

Po nádhernom galaprograme mi zostáva poďakovať všetkým prítomným a nielen ich, ale aj našich ďalších fanúšikov pozývame na akciu Vianoce deťom do kultúrneho domu v Zuberci 30. decembra. Prajeme všetkým radostné vianočné sviatky.

(eb)

Vysťahovalectvo – skutočný život našich ľudí

Vysťahovalectvo a odchod za robotou do západnej Európy či zámoria ovplyvnili takmer každú rodinu najmä na severe a východe Slovenska. Masový odchod začal postupne po roku 1848 a pokračoval v rôznej sile až do druhej svetovej vojny.

Dediny Studenej doliny neboli výnimkou. Patria do regiónu, kde kvalita pôdy a poveternostné podmienky neumožňovali ľuďom uživiť svoje rodiny poľnohospodárstvom. K tomu sa pričítali povodne, požiare, neúroda a epidémie. V regióne nebol rozvinutý priemysel. Niekoľko parných píl či predaj vyťaženého dreva sa nemohli pokladať za možnosť reálneho zárobku.

Sezónne ľudia odchádzali robiť na majere či dolnú zem do Pešti a na južné Slovensko. Platili im naturáliami vo forme obilia či iných plodín. Po roku 1848 sa vedeli ľudia vykúpiť z poddanstva, no len z urbárskej pôdy. Nemali peniaze, a keďže sa chceli osamostatniť, zadlžovali sa na niekoľko generácií dopredu.

Sociálne a politické pomery boli komplikované. Bieda, hlad a nemajetnosť boli každodennou realitou. Na konci 19. storočia prichádzali agenti a najímali ľudí na robotu do západnej Európy alebo do Ameriky. A tak naši chlapi odchádzali za nádejou na lepší život na veľa rokov. Mnohí máme v pamäti uchované príbehy svojich „amerikánov“ pracujúcich v baniach, vo fabrikách, pri stavbe transkontinentálnej železnice, na farmách, plantážach, pri ťažbe eukalyptového oleja a inde. Naši chlapi boli zamestnávaní na najťažšie práce, žili v biednych podmienkach, aby ďaleko od svojich rodín zarobili nejaké peniaze a poslali ich domov. Odchádzali minimálne na päť rokov, no mnohí zostávali i viac ako dvadsať rokov, niektorí sa vrátili domov až v starobe alebo zostali v zámorí, kde sú aj pochovaní. Niektorí si za „Veľkú mláku“ stiahli aj svoje ženy a zvyšok rodín.

Neľahký život sprevádzal aj rodiny emigranta. Ženy zostávali bez mužov, deti bez otcov, rodičia bez silných mládencov. Rodiny predávali svoju pôdu a zakladali aj svoje domy, aby si ich člen mal za čo kúpiť lodný lístok. Zem bola ich jediným živiteľom a okliešťená rodina musela tieto pomery ustáť. Amerikán vedel najskôr po roku - dvoch poslať peniaze svojej rodine na splácanie dlžoby a až neskôr na prilepšenie rodiny. Ženy „amerikánky“, ak nemali príbuzenstvo, samé gazdovali alebo si navzájom vypomáhali.

V zime z nich boli tkáčky, šičky, v lete popri gazdovstve vynášali jedlo na chaty, zbierali čučoriedky v horách. Deti dávali do služby k bohatším gazdom, ich plácou bolo oblečenie a jedlo.

Keď sa mužovi v robote darilo, polepšila si celá rodina. Vtedy si ženy dokázali pomocníkov na poli zaplatiť, mohli opraviť alebo postaviť dom, kúpiť pôdu, podporovali svoje deti vo vzdelávaní. Krajania štedro prispievali na stavbu krížov či kostolov. Boli však aj takí, ktorí nemali šťastie. Zomreli už na ceste do zámoria, zostali nezamestnaní, mali úraz, či zomreli pri častých nešťastiach v robote. Niektorí možno začali žiť nový život v cudzine. Boli rôzne dôvody, kedy rodina zostala doma zadlžená, bez pomoci. Ľudia doma i v zámorí ustáli mnohé úskalia iba vďaka prirodzenej vzájomnej výpomoci.

Cesta za nádejou reálne ovplyvnila v rôznych smeroch životy našich ľudí. Doma nám zostalo zopár fotografií a dokumentov, máme príbuzných v rôznych krajinách. Skladáme si skladačky o svojich rodinách z malých útržkov. Ľudové piesne či zachované listy vypovedajú o ľudských osudoch.Aj dnes môžeme spoznať príbeh svojej rodiny. V roku 2003 bola napísaná práca o vysťahovalectve z dedín Studenej doliny. V Zuberci sme sa počas besedy stretli s Ondrejom Miháľom, Slovákom žijúcim v Toronte, ktorý od roku 1993 vytvára fotodokumentačný archív a publikoval niekoľko hodnotných kníh o živote Slovákov v Kanade. Rozprávali sme s ním o skutočnom živote našich ľudí v Kanade a o dopadoch odchodu na naše rodiny. Téma je veľmi široká. Radi by sme v jej spracovaní pokračovali a rozšírili ju. Aj vy môžete poskytnúť kópie fotografií či iných dokumentov, a pomôcť tak uchovať historické materiály o našich predkoch.

Ak by ste vedeli poskytnúť nejaké materiály, kontaktujte nás prosím na tel. čísle 0907 405 008 alebo na adrese eva.janostinova@gmail.com, omihal@slovak.com.

Eva Janoštinová

Keď v susednej krajine vypukla vojna

Štvrtok 24. februára tohto roku ostane zapísaný v našich pamätiach ako deň, kedy na Ukrajine vypukla vojna. Dotkla sa nielen jej obyvateľov, ale ľudí na celom svete.

Aj my, pod Roháčmi, sme mali v priebehu roka možnosť spoznať príbehy a osudy tých, ktorí boli nútení pred agresiou opustiť domovy.

Stretnutia s nimi, či už cez charitatívnu pomoc, alebo ich pobyt medzi nami, nás duchovne obohatil a hlboko sa vryl do našich sŕdc aj vďaka rozhovorom, v ktorých sa nám zdôverovali so svojimi osobnými problémami a pocitmi. Je obdivuhodné, ako sa s nešťastím vysporiadali. Veď všetci chcú žiť v mieri.

Prinášame postrehy niekoľkých ľudí od nás, ktorí na masový útek z vojnou okupovanej krajiny reagovali. O mnohých sa nevie, no poznať to na pomoci, ktorú odídenci z Ukrajiny dostávajú a pomáha im prežiť ťažké chvíle.

V ubytovni vytvorili jednu veľkú rodinu

„Keď do našej skromne vybavenej turistickej ubytovne prišlo 17 žien a 13 detí z vojnou zmietanej Ukrajiny, pomysleli sme si, že sme si na chrbát zobrali príliš veľké bremeno," spomína Žofia Železníková z Roľníckeho podielníckeho družstva Zuberec. Bolo to 29. marca. Prvé dva dni muselo družstvo zvládnuť samo, pomohli viacerí jeho zamestnanci zo Zuberca i Habovky.

Do výzvy o pomoc sa hneď zapojili ďalší. Pomoc poskytol obecný úrad zorganizovaním zbierky na potraviny a veci osobnej potreby. „Bolo to úžasné, ani sme nestihli sledovať, odkiaľ sa to všetko vzalo."

Rýchlo reagovala aj zuberská farská charita, duchovnou pomocou pán farár Anton Tyrol, zdravotnou lekár Stanislav Bebej. Pracovníčky tvrdošínskeho úradu práce boli také ústretové, že prišli dokumenty potrebné pre pomoc v hmotnej núdzi riešiť priamo na ubytovňu.

„Darované potraviny a ďalšie veci vystačili, kým si ženy našli prácu a začali byť menej závislé od charity," hovorí Žofia Železníková. „Ponúknutú prácu prijali, aj keď ako ženy z mesta neboli zvyknuté na takú ťažkú robotu či prácu na zmeny."

V čase ich pobytu v turistickej ubytovni sa spojili a vytvorili jednu spoločnú rodinu, kde mal každý svoje miesto a povinnosti. Navzájom si pomáhali v starostlivosti o deti. Ktorá mala voľno, varila, upratovala a učila sa aj s ostatnými deťmi.

„Myslím, že ich pobyt u nás sa vryl hlboko do našich sŕdc a veľmi nás duchovne obohatil aj vďaka rozhovorom, v ktorých sa nám zdôverovali aj so svojimi osobnými problémami a pocitmi. Obdivujem ich, ako sa dokázali vysporiadať so svojimi životnými osudmi."

Postupom času niektorí odišli, lebo túžba po domove vyhrala na rizikom odchodu. Dnes je na družstve ubytovaných osem ľudí z Ukrajiny.

„Aj keď sme počuli veľa negatívnych názorov na odídencov, že za všetkým stoja USA, že naši ľudia sami nemajú, politiku sme museli nechať bokom a uvedomiť si, že títo obyčajní ľudia z okupovaných oblastí nemôžu za nič, nikomu nič zlé neurobili, zo dňa na deň prišli o všetko, čo za celý život vytvorili," dodáva Železníková. „Zachraňovali si holé životy a to najcennejšie, čo im v živote ostalo – životy ich detí. Aj keď sme všetci unavení, musíme sa k nim postaviť aj v tejto neľahkej zime v čase vysokej inflácie. Ďakujem všetkým, ktorí im pomohli v ich ťažkej životnej situácii. Môj manžel ma vždy povzbudzuje slovami po zubersky: Čo sa bojíš, Pán Boh dobrý a ľudia tež."

Toto nebola akcia, ani skutok. Toto bol zázrak

Pojmu humanitárna pomoc vraj začala Natália Kurcinová rozumieť až po začatí konfliktu medzi Ruskom a Ukrajinou. „Mám zimomriavky, keď si spomínam na to osudné ráno a následné masové úteky Ukrajincov pred vojnou. Večer mi hlavou prešla myšlienka, že by som mohla zaniesť na hranicu nejaké veci, že si sklopím sedačky v mojom aute, zoberiem kolegyňu a kamarátku Ivku, dáme im nejaké paplóny a pôjdeme kúpiť nejaké jedlo."

Vďaka podnikaniu má na sociálnych sieťach vybudovanú komunitu ľudí. Uverejnila status, kde ich poprosila o jedlo, deky, lieky či hygienické pomôcky a sľúbila, že veci v rámci Oravy vyzdvihne na dohodnutých miestach.

Po pár hodinách nazbierala množstvo potravín. „Následne som zavolala ukrajinským koordinátorom pre humanitárnu pomoc, prepájali ma cez pätnásť ľudí, v každom telefonáte som počúvala slová vďaky," spomína Natália. „Vystrašený tón hlasu ukrajinského človeka opisovať nebudem. Radšej. Zháňame tretiu dodávku, šoférov, o desať minút začnú chodiť za mnou ľudia že v meste je kolaps, zápchy, že majú veľké autá, že majú šoférov, že majú chuť, a že chcú pomôcť. Ľudia núkajú svoje autá, svoju pomoc, svoje ruky, volajú nám veľkí oravskí dopravcovia, policajti, primátori. Všetci chcú nejako pomôcť."

O pár hodín neskôr už

triedia pred Koláčikovom kvantum vecí. „Pomáhajú nám ľudia, ktorých som v živote nevidela. Do neskorej noci nosili ženy ťažké vrecia, ľudia nám upiekli koláč, posielali termosky s čajom, natierali chlieb na cestu."

Šesť veľkých áut s jedenástimi ľuďmi vyráža a o tretej hodine ukrajinského času prichádzajú k hraniciam. „Po prepojení na dvadsiateho človeka sa celú noc spájam s Galinou, Ukrajinkou, ktorá vybavila transport vecí cez hranicu. Prosí nás, aby sme veci zobrali až do Užhorodu. Oni veľmi potrebujú naše veci do krajiny, na hranici je toho zatiaľ dosť. Na hranici vzniká veľký problém. Iné pravidlá máme my, iné Ukrajinci. Čo teraz? Pôjdeme tam? Vstúpime za "rampu"? A čo potom? Nie je to pre nás veľké riziko? Pýtame sa policajtov, vojakov a oni nám neodporúčajú vstúpiť na ich územie. Žiaden Ukrajinec nám nevie zabezpečiť ochranu, aj keď nám ju sľubuje. Veď oni, chudáci, nevedia, čo bude ďalšiu hodinu."

Nakoniec sa podarilo jednému zo šoférov spojiť s centrom v Humennom, kde Oravci veci vyložili. Odtiaľ ich vojaci odviezli na Ukrajinu. Vykladať ich pomáhali hasiči a policajti. V centre, vo veľkých červených stanoch bolo už vtedy 500 ľudí. „Ticho, noc, zimomriavky," opisuje tábor Natália. „To nebola akcia, to nebol skutok. Bol to zázrak. Ukázalo sa, koľko lásky je v každom z vás."

Vyhlásila vraj akciu šikovných rúk, ktorá sa razom zmenila na akciu úžasne neskutočných ľudí. „Ďakujem. Za seba. Za nich. Za pomoc. Za pomoc ženám, ktoré boli s nami pri nakladaní áut, za jedlo, čaje, koláče, za svetlo, za Veroniku a jej dcéry pri triedení vecí, za vás všetkých, ktorí ste mali aj pri obrovskom dopravnom kolapse a miestami neorganizácie trpezlivosť pomôcť."

Výsledkom je šesť dodávok naložených rôznymi potrebnými vecami, desať plne naložených osobných áut Ukrajincov, ktorí išli po svoje rodiny. Jedna dodávka oblečenia, ktorá presiahla ich kapacitné možnosti dopravy, putovala na ďalšiu zbierku, ktorú už organizovali iní dobrovoľníci.

Nestrácajú nádej, že vojna sa raz skončí

K rodine Martina a Antónie Leginusovej prišli koncom marca Ihor (62) a Larysa (54). On pracoval ako manažér v charkovskom metre, ona na stavebnom úrade. „Keď ich Majo s Edom doviezli z liptovskomikulášskej stanice, čakala som ich na dvore. Pozdravili ma a utiahli sa do pripravených izieb. Boli unavení, vystrašení."

Počiatočné obavy z toho, k akým ľuďom prichádzajú, však rýchlo pominuli. Podarilo sa im zamestnať v Hoteli Julianin dvor. Ihor pomáhal pri údržbárskych prácach spolu s Vladimirom a Misom. Larysa pomáhala pri prácach na úprave okolia hotela, maľovala lavičky a stánky, aranžovala výzdobu. Na prácu a ľudí, s ktorými pracovali, spomínajú v dobrom.

„Doma nám Larysa predstavila ukrajinskú kuchyňu, pripravila pohánku, jablkový koláč či cuketové placky."

V septembri obaja odišli do Bulharska za svojimi priateľmi z Charkova. Zimu plánujú prežiť tam a na jar uvidia, ako sa situácia vyvinie. Bývanie v Charkove už nemajú, zničili ho bomby. Zostala im vraj len dača - chata, ale ktovie, či ešte stojí. Dcéra odišla pred vojnou do Francúzska, kde opatruje detí.

„Smiali sme sa, že keď vojna skončí, pôjdeme im pomôcť opraviť daču a na dovolenku budeme cestovať k nim do Charkova a na Krym," hovoria Leginusovci. „Sme radi, že sme im mohli poskytnúť miesto, kde si mohli v bezpečí oddýchnuť, načerpať sily."

Larysa a Igor nestratili nádej, že vojna sa raz skončí a raz sa budú môcť znova starať o svoje kvety, ktoré s láskou pestovali.

„Nikdy som si nevedela predstaviť situáciu, že tak blízko nás zažijeme vojnové šialenstvo," dodáva Antónia. „Môj aj Martinov otec prežili druhú svetovú vojnu. František Leginus bol ako vojak slovenskej armády na Ukrajine. Tomáš Jantol ako vojnový zajatec prežil deväť mesiacov v zajateckom tábore v Nemecku až do skončenia vojny. Prežil bombardovanie a zničenie mesta Drážďany. Po oslobodení vážil 44 kilogramov."

Každý človek mal neuveriteľný ľudský príbeh

Otázka vraj neznela prečo, ale prečo nie? To sa sama seba pýtala Lýdia Vojtaššáková, keď sa cez formulár Spišskej katolíckej charity prihlasovala ako dobrovoľníčka na pomoc ľuďom, ktorí vtedy masovo prechádzali cez ukrajinsko-slovenskú hranicu. V Centre prvého kontaktu pre Ukrajincov v Košiciach strávila nakoniec dva dni, 8. a 9. marca.

„Autobusy tam postupne privážali z hraničných priechodov stovky Ukrajincov. Odtiaľ sme ich po vystúpení sprevádzali a vysvetľovali im, na ktorom mieste nájdu jedlo, kde pomoc s dokladmi, kde potrebné poradenstvo, kde vlaky či autobusy na pokračovanie v ceste," opisuje Lýdia. „Popri tom bolo treba riešiť veľa osobných problémov jednotlivcov, s požičaním kočíkov, vozíkov, náhradným oblečením, kúpením lístkov, zdravotníckou pomocou a podobne.

V tom čase stála pomoc takmer prevažne na dobrovoľníkoch a dobrovoľníckych organizáciách, štát sa zapájal len postupne."

Pri dobrovoľníckej činnosti sa stretla s mnohými prípadmi, ktoré vháňali slzy do očí. Matky s deťmi, starí ľudia, mnohí bezradní, bezmocní, ale s víziou pokoja na našej strane hranice a únavou posledných dní. Samozrejme, prichádzali aj ľudia z dobre situovaných rodín. Všetci chcú žiť v mieri.

„Jedna babka, napríklad, vôbec nevedela, kam má ísť. Prišla sama, syna cez hranicu nepustili, pri chôdzi bola odkázaná na chodítko. Mala však kontakt na syna, tak sa jeden ukrajinský študent s ním telefonicky dohováral a vybavil potrebné cestovné lístky."

Ďalšia pani mi ukazovala v mobile fotku jej bytovky. Polovica bola po bombovom útoku zdemolovaná úplne, polovica čiastočne. Tá pani mala len pár minút na to, aby sa z krytu dostala do bytu, zobrala najnevyhnutejšie veci a utiekla.

Štyri ženy s deťmi, najmladšie malo dva roky, utekali pred bombami od 25. februára. Najprv po známych na Ukrajine, prípadne nejakých sanatóriách, až nakoniec 8. marca prišli do Košíc. Takých ľudí, ktorí odišli z ostreľovaného územia viac na západ krajiny, ale ešte nie za hranice, bolo v tom čase niekoľko miliónov.

Do košického centra prichádzali tehotné matky, matky s malými deťmi, ľudia na vozíkoch či s barlami. „Stretla som sa aj so slepou ženou. Smutný bol tiež príbeh, keď starší pár rozprával o tom, ako z Mníchova známi volali na Ukrajinu mladej rodine, aby za nimi prišla. Žiaľ, dozvedeli sa, že medzitým manželia zahynuli, dvojročný synček ostal sám. Ďalšia staršia pani prišla len v silonkách a papučiach."

Mnoho ľudí utekajúcich pred vojnou sa stihlo zbaliť len do igelitiek a jednoduchých tašiek. S cestovnými taškami v tom čase na kontaktnom mieste v Košiciach nevedeli pomôcť.

Lýdia preto po návrate domov zorganizovala s pomocou Obecného úradu v Zuberci, MY novín a jednou žilinskou firmou zbierku batohov, cestovných tašiek či kufrov.

„Najprv som sa obávala, či vôbec niekto niečo donesie,"

hovorí. „S pribúdajúcimi dňami však nastal iný problém – ako viac než 400 tašiek, kufrov a batohov najrôznejších veľkostí doručiť na východ. Pomohla však rodina Tomáša Šrobu zo Zuberca, aj Juraj Leginus, zamestnanec Občianskeho združenia V.I.A.C. v Trstenej, ktorý dal tip na ďalších dobrovoľníkov smerujúcich k ukrajinsko-slovenskej hranici.

Všetci boli ústretoví a ochotní pomôcť

Prišli ustráchaní, hladní, nevyspatí a unavení z dlhej cesty. Manželskému páru z Ukrajiny s troma deťmi ponúkla poschodie rodinného domu rodina Petra Železníka. Od vypuknutia vojny v ich krajine ubehli dva týždne.

„Hneď na druhý deň ráno sme išli s nimi na Oddelenie cudzineckej polície v Ružomberku vybaviť potrebné doklady," spomína Peter s tým, že musí veľmi vyzdvihnúť prácu policajtov, ktorí sa snažili vo všetkom pomôcť a dokonca ponúkli občerstvenie z vlastných zdrojov. Veľmi ústretoví k pomoci odídencom boli aj ľudia z úradu práce, zo základnej a materskej školy.

Obaja rodičia začali v priebehu dvoch týždňov pracovať aj v takých profesiách, ktoré neboli adekvátne ich vzdelaniu a predstavám, hlavne pre jazykovú bariéru.

„Na cestu do neznáma si zbalili len dve tašky. Bola zima. Ľudia, ktorých sme oslovili, alebo vedeli, že máme doma Ukrajincov, sa postarali o to, aby si mali čo obliecť a aby mali čo jesť. Boli sme veľmi prekvapení z charitatívnej pomoci našich ľudí."

Pred desaťročiami sme žili rovnako

So životom a ľuďmi v Zakarpatskej oblasti Ukrajiny mal možnosť zoznámiť sa aj Eduard Lajčin. K prvej návšteve susednej krajiny ho inšpiroval vtedajší riaditeľ Diecéznej charity ostravsko-opavskej. „Rozprávali sme sa o krajine a ľuďoch," spomína Edo. „A tak sme sa do mesta Volovec a jeho okolia ešte v roku 2006 s Jozefom, Ivanou a Františkom vybrali na dovolenku. Páčilo sa nám tam, a tak sme tam chodili znova a znova, niekedy aj s rodinami, už asi pätnásťkrát."

S rodinou, ktorú pri prvej ceste navštívili, sú priateľmi dodnes. Viktor s manželkou Aňou mali tri deti - Larisa vo veku 20 rokov, Uliana 11 a Andij tri roky. Habovčania im pomáhali fyzickou prácou i materiálne.

V podhorských dedinkách Polonín bola veľká bieda, ľudia sa trápili na poliach, na gazdovstve, dorábali si potraviny. V niektorých oblastiach nemali asfaltové cesty, zato však polia, sú ručne obrobené, vykosené a vypasené.

Od roku 2006 sa však aj v oblasti za slovensko-ukrajinskou hranicou, ktorá bola za prvej Československej republiky súčasťou nášho štátu, sa veľa zmenilo.

„V čase našej prvej návštevy tam život vyzeral asi tak, ako u nás na Orave pred polstoročím. Doba sa však mení, aj oni napredujú, rozvoj je viditeľný," hovorí Fero. „Spomeniem napríklad okresné mesto Volovec. Pri našej prvej návšteve tam svietili tri lampy pouličného osvetlenia, neskôr šesť, pred dvoma rokmi bolo už osvetlené celé mesto." Zmenil sa aj Užhorod či Ľvov. Ľudia sú však stále priateľskí, pohostinní, dobrí, dodržiavajú nepísané morálne pravidlá, majú dobrú kuchyňu, vždy nás radi prichýlili. A zveľaďujú krajinu zarábajúc aj v zahraničí. Veľkú úlohu tam zohráva aj cirkev, pravoslávna a gréckokatolícka."

Ukrajina sa ale 24. februára 2022 ocitla vo vojne, ktorú si nikto neprial. Aj na mesto Volovec, vzdialené 100 kilometrov od našich hraníc, dopadla počas nej bomba. Rusi mierili na dôležitú infraštruktúru mesta.

„Hneď po vypuknutí konfliktu som telefonoval Viktorovmu zaťovi Ivanovi, či nepotrebujú pomoc," spomína Edo. „Najprv povedal, že nie, potom však poprosil pomoc pre svoju manželku Ulianu a svoju sestru Marínu, tak som im s bratmi ponúkol ubytovanie. V priebehu dvoch týždňov si našli prácu. Uliana, ktorej sme ako dievčatku venovali notebook, zastupovala ešte pred vojnou istú česko-slovenskú firmu prostredníctvom internetu, robí teraz v Galante tlmočníčku. Jej švagriná, vyštudovaná učiteľka, si našla prácu ako kaderníčka vo Vyškove. Uliana aj Ivan sa naučili veľmi dobre po slovensky.

Dodnes ukrajinská rodina občas navštevuje Habovku, náš kraj im pripomína ich rodisko."

(al)

Po Európe spoznajú Moniku aj v Ázii

O hudobnom talente a úspechoch súrodencov Bažíkových a ich vokálnej skupiny B7 sme písali v predchádzajúcich vydaniach Habovčana. Na nasledujúcich riadkoch sa budeme venovať hudobnej a profesionálnej dráhe Moniky Bažíkovej a jej úspechom v speváckom zbore OMNIA.

Mgr. art. et Mgr. Monika Bažíková, ArtD. je absolventkou Konzervatória v Žiline (dirigovanie a klavír) a študijného programu Hudobná výchova - Hra na klavíri na Žilinskej univerzite v Žiline.

Je tiež absolventkou dirigovania na Akadémii umenia v Banskej Bystrici a doktorandského štúdia zborového dirigovania na Akademii muzycznej v Krakove v Poľsku.

V súčasnosti učí na Katedre hudobnej výchovy na Univerzite Komenského v Bratislave, ale taktiež pôsobí aj na Hudobnej a umeleckej akadémii Jána Albrechta v Banskej Štiavnici a na Základnej umeleckej škole Brioso v Žiline.

Je členkou a umeleckou vedúcou súrodeneckej vokálnej skupiny „B7" a dirigentkou detského speváckeho zboru Brioso na základnej umeleckej škole. Okrem pedagogických a dirigentských aktivít tiež komponuje, prednáša na hudobných seminároch, je členkou porôt na speváckych a zborových súťažiach a aktívne sa zapája do medzinárodných hudobných projektov. Je členkou, pomocnou dirigentkou a korepetítorkou medzinárodného speváckeho zboru „In Terra Pax" (Poľsko), spolupracuje so speváckym zborom „Manado State University Choir" z Indonézie na medzinárodných dirigentských kurzoch „Conducting21C" v Štokholme. Spolupracovala so zahraničnými študentmi dirigovania na majstrovských dirigentských kurzoch v Saint-Etienne vo Francúzsku, či so zborom Coro Universitario Sant Yago v rámci mobility Erasmus+ v španielskej Valencii.

Okrem toho je Monika Bažíková dirigentkou speváckeho zboru OMNIA, s ktorým od jeho založenia v roku 2003 získava významné ocenenia doma aj v zahraničí. Zbor založený na Žilinskej univerzite získal päťkrát Zlaté pásmo na súťaži Akademická Banská Bystrica a Cenu

Matice Slovenskej za rozvoj slovenského interpretačného umenia v oblasti zborového spevu. Rovnako úspešne zbor obstál na súťaži Sviatky piesní 2006 v Bratislave a na festivale Canti veris Praga 2010 získal hlavnú Cenu Zdeňka Lukáše. Medzi ďalšie významné ocenenia patrí prvé miesto v kategórii komorných miešaných zborov, ktoré Omnia získala na medzinárodnej súťaži IFAS v Pardubiciach, prvé pásmo s cenou poroty za dramaturgiu na Celoštátnej súťaži zborového spevu dospelých v Banskej Bystrici (2012), dve zlaté medaily na svetovej zborovej olympiáde World Choir Games v Rige (2014), 1. miesto na súťaži Mundus Cantat v Poľsku v kategórii Muzyka sakralna (2015), dve zlaté pásma na súťaži Slovakia Cantat v Bratislave (2016), zlaté pásmo a víťazstvo v kategórii „Súčasná hudba“ na medzinárodnej súťaži Námestovské hudobné slávnosti (2018), Grand Prix (absolútne víťazstvo) na medzinárodnej súťaži Gaude Cantem v poľskej Bielsko-Białej (2018).

Zbor úspešne reprezentoval Slovensko aj na festivaloch v Poľsku, San Marine, v Španielsku, Taliansku, Francúzsku a Holandsku. Jeho hlavným cieľom je stále sa zdokonaľovať, rozvíjať, nechať sa inšpirovať a byť inšpiráciou pre iných.

Repertoár Omnie tvoria skladby rôznych národov a žánrov, od renesancie až po 21. storočie, pričom nekonvenčné, zvukovo či vizuálne zaujímavé kompozície sú pre nich vždy príjemnou výzvou.

Medzi posledné úspechy patrí víťazstvo vo svojej kategórii na medzinárodnej súťaži „Voce Magna“, ktorá sa konala v Žiline v októbri tohto roku. K najvýznamnejším vystúpeniam v blízkej budúcnosti patrí plánovaná reprezentácia Slovenska na Svetovej zborovej olympiáde v Južnej Kórei.

(mp)

Občianske združenie Zvládneme to

Naše rodinné občianske združenie Zvládneme to, ktorého členmi je mama Janka Tekeľová a dcéry Monika Pavlová a Silvia Letoštiaková, je založené na optimistickej myšlienke, že všetko sa dá zvládnuť. Vzniklo v októbri 2021, s hlavným cieľom pomôcť osobám so zdravotným znevýhodnením z našej rodiny. Začali sme písať projekty, aby naše združenie nečakalo rok zbytočne len na to, kým budeme môcť požiadať o dve percentá z daní. Napriek zatiaľ veľmi krátkej existencii nášho združenia sa nám podarilo hneď niekoľko úspechov, čo nás veľmi teší.

Prechádzka prírodou posilní naše zdravie

Projekt vybudovania dvoch oddychových zón na cyklochodníku pred obcou Habovka v smere od Oravského Bieleho Potoka podporila Nadácia Kia Slovakia sumou 2 000 eur. Na oddychových zónach si odpočiniete a zároveň sa dozviete zaujímavosti o faune a flóre v našej obci, či o vrcholoch Západných Tatier, ktoré sú z tohto miesta viditeľné. Každá oddychová zóna okrem informačnej tabule ponúka miesto na zaparkovanie bicykla, lavičku na oddych a odpadkový kôš.

Lavička s náučnou tabuľou na cyklochodníku Zastudená.

Revitalizácia detského ihriska

Projekt revitalizácie, teda čiastočnej opravy ihriska Pod Závozom, podporila Nadácia Allianz sumou 2 000 eur. Na ihrisku sme vymenili prehnité basketbalové dosky za nové, certifikované, tenisové stĺpy sme nahradili novými multifunkčnými certifikovanými stĺpmi. Na ihrisku si môžete okrem tenisu zahrať aj volejbal či bedminton. Lavičky, tenisová stena a basketbalové stĺpy dostali nový náter. Urobili sme kus práce, ale stále je čo opravovať. Na všetky potrebné práce nám poskytnutý príspevok nepostačoval. Veľmi sa tešíme, že ihrisko využíva množstvo nielen našich občanov, ale i návštevníkov obce.

Hojdačka na Človečej s nádherným výhľadom na Západné Tatry.

Skvalitňovanie života nášho otca

Sme veľmi radi, že sme získali finančné prostriedky od Nadácie SPP vo výške 168 eur na zakúpenie týchto prvkov, ktoré skvalitnia život nášho otca. Tento projekt bol síce malý, ale pre chorého človeka sú potrebné aj takéto malé zdravotné pomôcky.

Detské ihrisko pre najmenších

Projekt doplnenia detského ihriska pod Závozom sme podali do Nadácie TESCO. Vďaka vašim hlasom získal náš projekt v hlasovaní v supermarkete v Tvrdošíne 2. miesto, vďaka čomu sme získali 600 eur. Kúpili sme tabuľu na kreslenie so schránkami na kriedy a hraciu lavičku. Zvyšné peniaze sme použili na ďalšie projekty pre našu obec. Prvky sa tešili veľkej obľube a na tabuľu kreslili deti aj s rodičmi.

Hojdačka nad obcou Habovka

Hojdačka je umiestnená na Človečej a ponúka krásny výhľad na našu obec, Zuberec, Oravský Biely Potok a Roháče. Pri prechádzke si môžete zaspomínať na časy, kedy sa na poliach hospodárilo. Drevo na hojdačku darovala spoločnosť WOOD-PROFIL, s. r. o. a peniaze na zhotovenie kovovej hojdačky v sume 250 eur nám poskytla Stredoeurópska

(pokračovanie na str. 12.)

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

Plavecký výcvik

Tretiaci a štvrtáci sa zúčastnili plaveckého výcviku v Aquarelaxe Dolný Kubín.

Cieľom je získať základné plavecké zručnosti, aby deti zvládli súhru plávania s dýchaním a hlavne, aby sa nebáli vody. Žiaci boli rozdelení do dvoch skupín, pod vedením skúsených inštruktorov si celý týždeň osvojovali plavecké základy, alebo zlepšovali už nadobudnuté plavecké zručnosti. Každý sa snažil a robil pokroky vlastným tempom, no najdôležitejšia bola radosť z pohybu a pobytu vo vode.

Žiaci boli snaživí, disciplinovaní, aktívni a pri záverečnom súťažení všetci preplávali celú dĺžku bazéna, získali „Plavecké vysvedčenie“ a sladkú odmenu.

Zuzana Tarajová

Lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť

Taliansko je nádherná stredomorská krajina citrusov, futbalu, klasickej hudby, srdečných a temperamentných ľudí. A práve táto krajina bola ďalšou zastávkou na ceste nášho projektu Erasmus+, ktorý je zameraný na pozitívny vplyv outdoorových hier a športu na mentálne zdravie detí a ich psychohygienu.

Každý deň sme zažili nové dobrodružstvá, získali množstvo cenných skúseností a hlavne sme si výborne zašportovali.

Prvý deň nás žiaci zo základnej školy privítali otváracím ceremoniálom, kde nám tradičné i moderné tance zatancovali mažoretky, žiaci a dokonca aj učitelia. Mali sme možnosť nahliadnuť do priestorov školy a vidieť podmienky, v ktorých sa vzdelávajú. Sprievodcov po škole nám robili šikovné deti, ktoré nám ukázali logické, matematické aktivity či chemické pokusy, a to všetko v anglickom jazyku. Aj pri takýchto príležitostiach si uvedomujeme, aké máme možnosti, aká je naša škola krásna a moderne vybavená.

Druhý deň sme absolvovali pešiu túru po Neapole. Mali sme možnosť navštíviť hrad Maschio Angioino, ktorý je hlavným symbolom mesta. Museli sme ochutnať pravú taliansku pizzu, dokonca sme mali možnosť vidieť miesto, kde vznikla prvá pizza – Margherita, pomenovaná po neapolskej princeznej.

Videli sme kráľovský palác Caserta, ohúrili nás jeho nádherné záhrady plné kvetov, rastlín a jazierok. Čakal nás výborne zorganizovaný workshop plný zábavných hier. Zistili sme, že mnohé hry máme spoločné, ale naučili sme sa aj nové hry, ktoré využijeme pri práci s našimi žiakmi.

Navštívili sme tiež sopku Vezuv a videli sme skazu, ktorú napáchala v meste Pompeje. Poznatky, ktoré sme nadobudli, budú výbornou pomôckou, ktorú využijeme na hodinách geografie. Aj pre nás učiteľov platí pravidlo: „Lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť.“

Posledný deň projektu nás čakala návšteva školy San Nicola la Strada. Žiaci nám zaspievali operné árie a predviedli aj iné výborné hudobné vystúpenia. Mali sme možnosť vidieť vzdelávanie žiakov pomocou robota Bee Bot. Zaujímavá bola aj ukážka na upevňovanie orientácie v priestore pomocou programovania drona.

Návšteva Talianska nás naučila množstvo nových poznatkov o ich kultúre, histórii a spôsobe života. Naučili sme sa skvelé outdoorové hry a aktivity, ktoré určite naučíme našich žiakov.

Daniela Kasanická

Sviatok svätého Mikuláša

Ako každý rok, ani teraz svätý Mikuláš nezabudol navštíviť našu základnú a materskú školu.

Od rána vládlo v škole vzrušenie, reč bola iba o ňom, a keďže naše deti boli na jeho príchod veľmi dobre pripravené, urobili mu radosť formou krásnych modlitbičiek, básničiek, piesní a tancov.

Za odmenu dal sv. Mikuláš každému žiakovi balíček sladkostí. Organizátormi boli žiaci 9. A triedy.

Eva Žmijáková, žiačka 9. A

ČRIEPKY ZO ŽIVOTA V NAŠEJ ŠKOLE

Šarkaniáda

Jeseň je typická krásnymi farbami listnatých stromov, meniacim sa šatom prírody a prípravou zvierat na zimný spánok. Do tohto rozprávkového obdobia patrí aj púšťanie šarkanov. Spoločné púšťanie šarkanov sme si naplánovali na koniec októbra. Vietor nebol veľmi siný, takže sme museli šarkany trošku ponaháňať. Ale oplatilo sa a nad našimi hlavami sa vznášali šarkany rôznych farieb a veľkostí. Keď sme sa dosýta vyšantili, čakala na deti sladká odmena aj medaila.

(mš)

Vitamínové pochúťky

V septembri je sezóna zberu ovocia v plnom prúde a aj tento rok sme si pre deti pripravili rôzne aktivity na tému ovocie. Deti ho vykrajovali a následne sušili, vyrábali šťavu z čerstvého ovocia, vyskúšali si aj prípravu chutného ovocného kokteilu.

Samozrejme, nechýbala ochutnávka rozličných druhov ovocia. Pripravené boli aj rôzne aktivity, pri ktorých si rozvíjali pamäť, pozornosť, grafomotoriku, zmysly.

Deti dostali poriadnu dávku vitamínov, preto veríme, že najbližšiu dobu ich choroby budú obchádzať míľovými krokmi.

(mš)

Deň úcty k starším

Pri príležitosti októbra, mesiaca úcty k starším, medzi nás prijali pozvanie starí rodičia, s ktorými sme strávili príjemné dopoludnie.

Deti si pre starkých pripravili kultúrny program, pohostenie a tvorivé dielne, pri ktorých sme za jedným stolom tvorili jesenné dekorácie z prírodných materiálov, ktoré sme spolu s deťmi v predchádzajúce dni nazbierali.

Spoločné výtvory starých rodičov a vnúčat ozdobili interiér a exteriér našej škôlky. Spoločnými aktivitami vedieme deti k prehlbovaniu vzťahu k starkým a veríme, že kultúrny program, pohostenie a jesenné tvorenie bude mať svoje pokračovanie.

Vážime si tieto chvíle strávené so starými rodičmi a už teraz sa tešíme na ďalšie stretnutie. *(mš)*

Návšteva hasičov

V našej materskej škole sa v novembri venujeme a hovoríme o doprave a dopravných prostriedkoch. O tom, ako bezpečne jazdiť na bicykli, oboznamujeme sa s dopravnými značkami, s dopravnými situáciami. Naši škôlkari navštívili miestnu hasičskú stanicu, kde im hasiči ukázali, čo všetko potrebujú k svojej práci. Vyskúšali si rôzne pomôcky, ktoré využívajú pri hasení. Ďakujeme hasičom, že nás oboznámili so svojou neľahkou prácou. (mš)

Sv. Mikuláš zavítal aj medzi deti v materskej škole.

(pokračovanie zo str. 9.)

nadácia. Od zhotovenia hojdačky v polovici augusta ju navštívilo množstvo návštevníkov nielen zo Slovenska, ale aj zo zahraničia.

Knižné búdky plné vedomostí

Celosvetovo úspešný projekt knižných búdok, ktoré sú domovom kníh, sa nám podarilo priniesť aj do našej obce. Knihy si môžete kedykoľvek požičať a vrátiť, a pritom nie ste obmedzovaní otváracími hodinami knižníc. Projekt podporil Nadačný fond Baumit pri Nadácii Centra pre filantropiu sumou 500 eur. Okrem toho nám niekoľko kníh darovalo Vydavateľstvo TATRAN a Vydavateľstvo Albatros Media. V knižných búdkach nájdete zaujímavé knihy, ktoré v knižniciach nie sú. Knižnú búdku sme osadili v altánku za školou, kde okrem kníh nájdete aj záložky na jej dotvorenie. Druhú knižnú búdku sme plánovali osadiť pri ihrisku na Stodolisku, ale nepodarilo sa. Nájdete ju na Stodolisku na stĺpe pred našim domom.

Rodinná šarkaniáda

Prispôsobiť sa jesennému počasiu je veľmi náročné. Rodinnú šarkaniádu sme ohlásili v sobotu s termínom konania v nedeľu. Aj napriek krátkej informovanosti o akcii sa šarkaniády zúčastnilo niekoľko rodiniek nielen z našej obce, ale aj zo Zuberca. Vietor nám spočiatku veľmi neprial, ale neskôr naše šarkany lietali po oblohe.

Tvorivé popoludnie venované starým rodičom a ich rodinám

V mesiaci október – mesiaci úcty k starším - sme zorganizovali tvorivé popoludnie pre starých rodičov a ich rodiny. Na podujatie sme pozvali deti zo ZŠ s MŠ Habovka, ktoré nám zatancovali a zaspievali. Potom sme spoločne tvorili pohľadnice, magnetky, náramky či kľúčenky pre našich starých rodičov. Zároveň sme si mohli spoločne ozdobiť ekologické nákupné tašky. Ďakujeme organizátorom, deťom, učiteľkám a všetkým, ktorí sa podujatia zúčastnili a veríme, že sa nám podarí v budúcnosti zrealizovať podobné stretnutia, kde budeme tráviť čas s našimi najbližšími.

Naše malé trhovisko

Podujatie bolo určené na predaj používaných vecí, ale i na prezentáciu handmade výrobcov z našej dediny, ktorých tvorbu sme chceli zviditeľniť.

Pomoc odkázaným

Okrem spomínaných aktivít pomáhame aj iným zdravotne znevýhodneným občanom nielen z našej obce, ale aj širokého okolia šírením informácií o možnostiach podpory. Jednotlivci, ktorí si podali žiadosť o podporu do nadácií, získali na zdravotné pomôcky či liečebné pobyty dokopy sumu prevyšujúcu 20 000 eur.

Sme vďační všetkým, ktorí nás podporujú morálne, finančne, či akýmkoľvek priložením ruky k realizácii našich aktivít.

Ak by ste nás v roku 2023 chceli podporiť darovaním vašich 2% z daní, budeme vám veľmi vďační.

Zároveň vám do nového roka prajeme veľa zdravia, úspechov a síl, aby ste zvládli všetko, čo prinesie život.

Silvia Letoštiaková

Žnú jeden úspech za druhým

Koniec kalendárneho roka je príležitosťou na jeho bilancovanie. Radi by sme vám preto predstavili, čím počas neho žila Základná umelecká škola Vendelína Habovštiaka v Nižnej, najmä jej elokované pracovisko v Habovke.

V čase pandémie, ktorá nepriala organizovaniu kultúrnych podujatí, sme hľadali alternatívne spôsoby, ako umožniť žiakom prezentovať svoje hudobné a tanečné umenie. Dávid Šándor spracoval audiovizuálny záznam koncertu, ktorý sme zostavili zo sólových a komorných hudobných, ako aj tanečných vystúpení našich žiakov. Diváci si ho môžu pozrieť na kanáli YouTube. Leto sa nieslo vo folklórnych tónoch. Hudobné teleso Ostrvka, v ktorom hrajú i huslisti z Habovky pod vedením pedagóga Miroslava Štefana, účinkovalo na Podroháčskych folklórnych slávnostiach.

Lea Kučerová s diplomom zo súťaže Biela Orava

Okrem hudobného odboru majú deti v Habovke možnosť navštevovať výtvarný a tanečný odbor. K úspechom výtvarného odboru patrí napríklad tohtoročná účasť prác žiakov Barbory Tekeľovej na súťaži Žitnoostrovské pastelky alebo na súťaži výtvarných návrhov vianočnej pohľadnice. Mladí tanečníci sa zase tvorivo prezentovali na Nižnianskych minisynkopách. V rámci prehliadky speváckych talentov ľudových piesní vystúpili s číslom nazvaným Zbojnícky tanec.

Jeho choreografiu so žiakmi nacvičila pedagogička tanečného odboru Martina Orčíková. Podporujeme verejnú prezentáciu všetkých talentovaných žiakov a zabezpečujeme im účasť na koncertoch a regionálnych i celoštátnych súťažiach. Dosahujú na nich vynikajúce umiestnenia. Na hudobnej súťaži Biela Orava v Námestove sa v tomto roku darilo dvom našim klaviristkám. Lea Kučerová z klavírnej triedy Evy Šimičákovej obsadila v hre na klavíri 3. miesto v druhej kategórii. Absolventka hry na klavíri Marína Majerčáková z tej istej triedy vyhrala 1. miesto v piatej kategórii. Flautistka Zuzana Triebeľová z triedy Zdena Regulyho mala premiéru na celoslovenskej súťaži Čarovná flauta, ktorú organizuje naša základná umelecká škola. V konkurencii najmladších hráčov na zobcovej flaute obsadila 3. miesto v prvej kategórii.

Elokované pracovisko v Habovke sa tiež spolupodieľa na kultúrnom živote obce, na rozvoji jej kultúry a voľnočasových aktivít pre deti a mládež. Pedagógovia Marta Podbieľančíková, Eva Šimičáková, Juraj Tomadlík, Bohuslav Kortman a Miroslav Štefan so žiakmi hudobného a tanečného odboru vystúpili s programom pri príležitosti Dňa matiek a Mesiaca úcty k starším v dome kultúry. Rovnako sa podieľali na benefičných vystúpeniach venovaných podpore rodín so zdravotne znevýhodnenými deťmi.

V závere roka sa uskutočnil obľúbený vianočný koncert pre verejnosť.

V pokračujúcom školskom roku pripravujeme viaceré hudobné projekty, zámerom ktorých je inšpirovať deti a mládež k objavovaniu rôznych žánrov hudby a tanečných štýlov.

Naďalej sa budeme venovať nielen oblasti vážnej hudby, ale i propagácii folklóru, ktorý v Habovke nadväzuje na dlhoročnú tradíciu.

Pedagógovia a žiaci Základnej umeleckej školy Vendelína Habovštiaka ďakujú všetkým za priazeň a podporu a obyvateľom Habovky prajú úspešný nový rok 2023.

(EŠ)

Spoznávali históriu aj zvyky kúska Nemecka

V rámci projektu Erasmus+ sme tentokrát vyrazili do nemeckého mesta Fuerth, neďaleko Norimbergu. Tentokrát s učiteľmi vycestovali aj žiačky z 8. a 9. ročníka – Soňa Kelušiaková, Martina Janoštínová, Sofia Jurinová a Dominika Mičáňová.

V Nemecku sme sa stretli s učiteľmi a žiakmi z partnerských škôl z Turecka, Chorvátska, Talianska a Anglicka. Počas celého týždňa sme mali program naplnený športom a spoznávaním školy a mesta Fuerth a jeho blízkeho okolia.

Prešli sme sa po Norimbergu, ktoré bolo počas druhej svetovej vojny úplne zničené. Avšak podarilo sa zachovať jednu z ulíc Weissgerbergasse, ktorá je typická svojimi stredovekými budovami. Navštívili sme aj vianočné trhy, ktoré sú považované za najkrajšie trhy v Nemecku a sú aj jedny z najstarších. Z každej strany sa na nás valila vôňa tradičných norimberských klobások.

Náš program s ostatnými partnermi sa začal v škole. V triedach na nás čakali pripravené hry a program, kde sa zabavili nielen deti, ale aj učitelia. Zaujímavými pre nás boli triedy, ktoré navštevovali žiaci rôznych národností a učili sa po nemecky od základov. Príjemným prekvapením bola aj žiačka, ktorá nás milo oslovila, keď nás počula rozprávať po slovensky a zistili sme, že jej mama pochádza zo Slovenska.

So žiakmi z partnerských škôl sme si zahrali niekoľko futbalových zápasov, po ktorých nás čakala tradičná bavorská večera v reštaurácii.

V stredu sme mali opäť namierené do Norimbergu, kde sme absolvovali prehliadku, tentokrát aj so sprievodcom. Previedol nás po rôznych miestach a uliciach, navštívili sme hrad a prechádzali sme aj okolo domu, kde žil slávny maliar Albrecht Durer, taktiež sme sa poprechádzali po mostoch ponad rieku Pegnitz, jedným z nich bol aj most Kottensteg, ktorý je najstarším reťazovým mostom v Európe. Z iného mosta sme mali výhľad na budovu, ktorá v minulosti slúžila ako špitál a tiež sme odtiaľ mohli vidieť aj drevený most, pri ktorom stála veža, kde v minulosti žil kat. Prehliadku sme zakončili na vianočných trhoch pri fontáne nazývanej Schoner Brunner. Na mriežke fontány sa nachádza prstenec, s ktorým sa spája legenda, že ak prstencom otočíte trikrát a budete si niečo želať, splní sa to.

Návšteva Nemecka bola prínosná pre učiteľov aj pre žiakov a veríme, že na toto dobrodružstvo budeme spomínať ešte veľmi dlho.

(ZŠ)

A čo na to naše dievčatá...

Bol to týždeň, na ktorý asi ani jedna z nás nezabudne. Začal sa Erasmus+ v Nemecku. Zo začiatku som sa celkom bála ako to všetko bude. Či si budem rozumieť s ľuďmi, či to tam zvládnem... No nemala som sa čoho báť. Mám zážitky, na ktoré do konca života nezabudnem a, samozrejme, nových kamarátov, ktorí mi za ten týždeň prirástli k srdcu. Spoznávali sme krásy Fürthu a Norimbergu a nasávali vianočnú energiu. Ani sa nám odtiaľ nechcelo odísť. Keby som mala možnosť ísť tam ešte raz s tými istými ľuďmi, určite to neodmietnem.

Ďakujem pani riaditeľke za možnosť, ktorú mi dala a mojej mamine, že ma pustila. Týždeň mi stačil, aby som zistila, že rodina je viac ako čokoľvek iné.

Soňa Kelušiaková, 8.A

Počas celého týždňa sme spoznávali rôzne zaujímavé a historické miesta vo Fürthe a Norimbergu. V škole v Nemecku sme spoznali deti rôznych národností, napríklad z Nigérie, Afganistanu, Chorvátska, Kosova a, dokonca, sme spoznali aj žiačku, ktorá má rodičov zo Slovenska. Žiaci a učitelia v škole boli veľmi ochotní a vždy nám pomohli. Atmosféra medzi nami, žiakmi, bola príjemná a pokojná. Naše pani učiteľky aj s pani riaditeľkou nás podporovali v každej športovej disciplíne. Počas celého týždňa sme každý deň zbierali nové skúsenosti, učili sme sa nové slová a zažili mnoho vtipných chvíľ a pekných zážitkov.

Sme veľmi rady, že sme spoznali aj iné kultúry. Chceli by sme poďakovať pani riaditeľke, že nám umožnila zúčastniť sa programu Erasmus+.

Dominika Mičáňová, 9.A

Zažili sme mnoho dobrodružstiev a spoznali veľa nových ľudí. Rýchlo sme si nazbierali krásne spomienky nielen na mesto, ale aj na ostatných žiakov. Spoznali sme nové kultúry, ktoré boli doposiaľ pre nás nepoznané. Spoločne sme sa učili navzájom aj slová z našich rodných jazykov. Týždeň ubehol ako voda a nikto by si ani nepomyslel, že ľuda, ktorých sme spoznali, budú mať v našich srdciach výnimočné miesto. Z Nemecka sme odišli s kamarátstvami, ktoré naďalej pokračujú s nádhernými spomienkami, ktoré budeme navždy nosiť v pamäti.

Sofia Jurinová, 9.A

Keď prázdne miesta na rodnej hrude nie sú skutočne prázdne

Obec Habovka vlani vydala zaujímavý kalendár s historickými fotografiami dediny. Je to forma úcty k vlastnej podstate. Natíska sa otázka. Je potrebné spomínať na časy minulé? Zaujíma to nové generácie? Možno áno, možno nie. Kde sa však stratili tie krásne pohľady na pôvabné drevené domčeky? Kam odišli ich obyvatelia? Drevené domčeky prešli komínmi nových domácností. Obyvateľov prikryla ťažká zem cintorína, prežiareného životodarným slnkom, s nádherným výhľadom na majestátne Roháče. Rodná zem však zostáva na svojom mieste.

Nekonečná skupina vojakov

Pred viac ako desiatimi rokmi skúmali bádatelia vojenskej histórie fotografiu, ktorú vytvoril koncom augusta 1939 vojak z Tretej horskej divízie Nemeckej brannej moci („3rd. Gebirgs-Division“, nemecky). Na fotografii boli analyzované zvláštne uniformy vojakov, ich označenie a obec, ktorou táto jednotka prechádzala. Odborníci identifikovali obec Habovku a rakúskych horských strelcov.

Dom v Habovke rodiny Ondrošovcov spoznala aj Helena Turčáková, rodená Ondrošová. Spomínala, ako jedenásťročné dievčatko pozerala z okna na nekonečnú skupinu kráčajúcich cudzích vojakov.

Slávnostný sprievod

Z ulice, po ktorej kráčali rakúski horskí strelci, je aj fotografia z roku 1935. PhDr. et ThDr. Martin Ondroš, ktorý študoval v Ríme, bol vysvätený za kňaza 24. marca 1935 otcom biskupom Dr. Pavlom Jantauschom. Primície mal vo svojej rodnej Habovke hneď nasledujúci deň 25. marca 1935, na deň Zvestovania Panny Márie.

Pri rodnom dome, po požehnaní matkinom (Anny rodenej Pavčovej, otec Ján Ondroš zomrel v roku 1925), formoval sa slávnostný sprievod do kostola. I keď už bola pôstna doba, s biskupským dišpenzom do sprievodu sa zaradil i sprievod svadobný. Brat Jozef Ondroš, vdovec, vstupoval do druhého manželstva s Máriou rodenou Jurinovou, aby brat – novokňaz ich zosobášil. V čele sprievodu kráčala sedemročná Helenka Ondrošová, dcéra z prvého manželstva Jozefa Ondroša a Karolíny, rodenej Hrubošovej. Päťročný brat Janko Ondroš kráčal so svojou starou mamou Annou.

Dodnes nezvestný

JUDr. Ján Ondroš je od 24. apríla 1959 nezvestný, keď spolu so skupinou rehoľníkov prekračoval štátnu hranicu s Rakúskom pri obci Devín. Príslušná jednotka Pohraničnej stráže bránila streľbou utečencom v úteku. Od roku 1952 do roku 1965 platil Tajný rozkaz ministra Národnej bezpečnosti č. 164, ktorý pohreb „agentov a teroristov usmrtených v boji s bezpečnostnými orgánmi“ (skupina bola neozbrojená), nesmel byť vykonaný a telá museli byť pochované v neznámom hrobe, ktorý musel byť následne zarovnaný s terénom.

Oravskí kňazi v Amerike

Na rodnej hrude v Habovke sa nachádzal na tzv. „Pavčovom fľaku“ (stavebnom mieste) aj rodný dom Anny Ondrošovej, rodenej Pavčovej. Jej brat, reverend Andrej Pavčo, narodený v roku 1863 v Habovke, bol americký kňaz, ktorý sa významnou mierou zaslúžil o výstavbu rímskokatolíckej školy v rodnej Habovke a katolíckeho internátu pre študentov - Svoradov v Bratislave.

Jeho priateľ a spolubrat reverend Ján Stas (John Ev. Stass), františkán, ktorý sa narodil v roku 1872 v Zábiedove, mal počas svojho pôsobenia v USA snahu pomôcť v rodnej obci postaviť nový kostol. Robil zbierky a šetril peniaze. Zomrel pomerne mladý v roku 1917 v meste Taylor v Pensylvánii v USA. Svoje peniaze zveril reverendovi Pavčovi a ten ich v sume viac ako 300 tisíc Kčs uložil v Ľudovej banke v Ružomberku. Kostol v Zábiedove sa po predchádzajúcej príprave začal stavať v roku 1930 a v roku 1931 bol pod strechou. Nasledovali dokončovacie práce. Americkí kňazi Ján Stas i Andrej Pavčo si želali, aby nový kostol bol zasvätený pamiatke Jána Evanjelistu. To sa však nenaplnilo. Kostol v Zábiedove je zasvätený úcte Božského Srdca Ježišovho. Sviatok Jána Evanjelistu pripadá na 27. december, preto sa hľadalo vhodnejšie klimatické obdobie.

Mal mnoho aktivít

Reverend Andrej Pavčo zomrel v roku 1932, a tak už nikto netrval na tom, aby kostol v Zábiedove bol zasvätený Jánovi Evanjelistovi. Na vôľu amerických kňazov veriaci v Zábiedove však nezabudli. Na oltári je pod vyobrazením Božského Srdca Ježišovho kľačiaca postava Jána Evanjelistu.

Reverend zomrel v Hazletone v Pensylvánii v USA. Bol spisovateľ, hlavný konateľ Spolku sv. Vojtecha pre Slovákov v USA. Bol spoluzakladateľ ženskej rehole sv. Cyrila a Metoda. Bol redaktorom časopisu Slovenská katolícka jednota. Publikoval pod pseudonymom „Črcheľ“. Napísal niekoľko divadelných hier: „Čo nás Slovákov nivočí, New Yorská hádačka, Márnotratný syn, Oj vŕšky, vŕšky, slovenské vŕšky, Svokruša, Nový americký švihák, či Lakomý rytier.“ V roku 1916 sa angažoval za vznik Československa.

Chceli mu zobrať koňa

Na rodnej hrude u Ondroša pri prechode frontu, mladý ruský vojak vošiel do stajne a vyšikoval koňa gazdu Jozefa Ondroša. Ten vyšiel z pitvora na gánek (schody) a vojaka sa spýtal: „Počuj Ivan, kde šikuješ toho lošáka.“ Mladý vojak bol zaskočený a preto reagoval: „Pačemu ty mne gavariš Ivan, kagda menja zavut Nikita.“ Gazda odpovedal: „Vás Rusov každý volá Ivan.“ V tom z cesty zavolal ďalší ruský vojak: „Nikita, pošli.“ Mladý vojak nechal stáť koňa na prostriedku dvora a odišiel. Tak smelý gazda zachránil významného pomocníka živiteľa rodiny.

Raz v noci na jar 1945 vošiel do stajne gazdu Jozefa Ondroša mladý, asi pätnásťročný chlapec Jan Rzepka z poľského Vitova (Witów, poľsky) a spolu s mladšou sestrou vyšikoval koňa a vybral sa smerom do Blatnej. Po stopách v snehu a v blate sa vybral gazda Ondroš hľadať odcudzeného koňa.

Týždne strávil vo väzení

So sekerou v ruke chodil aj po kanadských horách v Britskej Kolumbii, kde bol za zárobkom ako drevorubač. Neraz sa musel postaviť zoči-voči i statnému americkému medveďovi. Jozef Ondroš prišiel až do stajne vo Vitove a svojho koňa si opäť zobral. V dedine ho však zastavila poľská pohraničná hliadka (Straż Graniczna, poľsky), zaistila ho aj spolu s koňom a skončila na osem týždňov vo väzení v Novom Targu.

Doma rodina čakala otca a ten sa nevracal. Preto chlapi z rodiny išli gazdu hľadať. Keď prišli na hranicu s Poľskom, zastavila ich hliadka a upozornila ich, že za prekročenie štátnej hranice im hrozí väzenie.

Jozef Ondroš sa šťastne vrátil domov, ale vždy cítil krivdu voči poľským úradom za nespravodlivú stratu na jeho majetku.

Primície a svadba u Ondrošovcov (1935).

Mal päť detí

Jozef Ondroš často písal listy svojmu bratovi, kňazovi Martinovi. List vždy napísal vo veršoch. Keď brat list prečítal, zaniesol ho otcovi biskupovi Pavlovi Jantauschovi a ten len neveriacky krútil hlavou a hovoril: "Je veľká škoda takého talentu, aby miesto písania poézie kráčal za pluhom na Orave". Jozefovi Ondrošovi sa narodili dve deti v prvom manželstve Helena a Ján a tri deti v druhom manželstve - Jolana, Alojz a Agnesa. Najstaršia Helena sa ako jediná nenarodila v Ondrošovom dome. Jej mladší brat Janko vždy hovoril: „Helena sa narodila u Žuchlíka". Matka Karolína ju porodila v dome svojej sestry u Janduru – Bebeja, keď sa vracala z poľných prác.

K domu Ondrošovcov sa viažu aj iné rodiny v Habovke, napríklad rodina Lajčinových, Žákových, Jandurových – Iviných, Pilarčíkových - Jurčových a iných rodín.

Prázdne miesto územia „Na rodnej hrude" je dnes možno prázdne, ale zanechalo významnú stopu v rodnej Habovke a v jej dejinách prostredníctvom vyschnutých ratolestí, ktoré v minulosti kvitli na tomto kúsku zeme.

V rámci projektu spoznávania rodákov z nášho okolia bol spracovaný materiál formou rozhovorov. Veľmi pekne ďakujem mojej mame Helene Turčákovej, rodenej Ondrošovej a členom jej rozvetvenej rodiny. Iné fakty boli doplnené z verejne známych zdrojov. *(JTP 2021)*

Kamzíčia škôlka

Toto prírodné divadlo sa odohralo koncom sedemdesiatych rokov. Bol sychravý septembrový deň s občasným mrholením. Ja som mal úlohu prekopať odrážky na turistickom chodníku od bývalej Ťatliakovej chaty do Smutného sedla (odrážky sú žrde z dreva alebo kamene zakopané priečne na chodníku, aby odrazili stekajúcu dažďovú vodu, ktorá vymýva chodník).

Dobre sa mi robilo, lebo takéto počasie nelákalo na túry veľa turistov a ja som mal málo prestojov, nemusel som uvoľňovať im chodník, aby mohli pokračovať v ceste. Za odbočkou ku plesám chodník vedie cez skalnú morénu a povyše nej pod Plačlivým sa možno 30 metrov od chodníka pásla asi pätnásťčlenná čriedka kamzíkov.

Sto metrov od nich smerom pod Plačlivý Roháč bolo snehové pole, ktoré sa počas leta neroztopilo a na ňom šantili štyri tohoročné kamzíčatá. Vyskakovali spúšťali sa po zadku, štuchali hlavami do seba. Toto všetko sa dialo pod pozorným dohľadom jednej z kamzíc, ktorá stála na spodnom okraji snehu. Po dvadsiatich minútach im niečo povedala alebo naznačila a kamzíčatá poslušne prišli k nej, aby ich odviedla k pasúcej sa čriede. Keď sa priblížili, tri kamzice im vyšli naproti, malé sa napili mliečka, tá kamzica, ktorá mala „službu", sa pripojila k čriede, aby sa v kľude napásla, iná zobrala drobizg a odišli znova na sneh a opakovalo sa to isté ako predtým.

Bol čas obeda, tak som si vybral z ruksaka svoju „merindu", jedol som a díval som sa na toto krásne predstavenie asi dve hodiny. Moje predsavzatie prekopať odrážky na celej trase sa mi, samozrejme, v ten deň nepodarilo naplniť, no tento zážitok mám v pamäti už desiatky rokov.

Alexander Halák

Vypísané z matriky v roku 2022 k 17. decembru

Narodili sa:

Zoe Štechová
Noel Falla
Dávid Pekný
Markus Kováľ
Matúš Vitanovec
Monika Triebeľová
Veronika Chovancová
Vivien Sameliaková
Matej Želudek
Patrik Vnenčák
Tobias Stašák
Nina Kovalčíková
Sebastián Topor
Nikolas Čaja
Kristián Tekeľ
Martin Alojz Tekeľ

Opustili nás:

Milada Štefaniaková
Pavol Šiška
Anna Vojtaššáková
Alojz Pilarčík
Anna Leginusová
Helena Hajdučiaková
Agneša Bažíková
Jozef Šiška
Anna Kurátorová
Ján Jagelka
Mária Štechová
Michal Leginus

Uzavreli manželstvo:

Lukáš Šprlák a Dominika Tekeľová
Roman Sameliak a Katarína Jandurová
Peter Gallas a Soňa Jantolová
Martin Bokša a Adriána Pilarčíková
Ing. Tomáš Harmata a MUDr. Blanka Klimeková
Samuel Goliáš a Mária Jurinová
Michal Prokop a Veronika Hajdučáková
Matúš Kopta a Nikola Klimeková
Dávid Mézes a Anna Knaperková
Dominik Mikulaj a Zuzana Jandurová
Jakub Harmata a Lucia Hucíková
Pavol Švantner a Bc. Agáta Pilarčíková

Prianie folkloristov: Nech sa tradície dedia z pokolenia na pokolenie

,,Ak sú korene, ktoré viažu človeka k rodnej zemi, také pevné ako tu v Habovke, netreba sa obávať, že by naše Slovensko stratilo svoju jedinečnú chuť, vôňu, farbu a melódiu, ktorá je preň príznačná a odlišuje ho od iných krajín“ tieto slová napísala redaktorka časopisu Slovenka, ktorá s FS Bučník strávila celý deň pri natáčaní dokumentu na Deň kroja.

Sme veľmi radi, že sme zanechali takýto dojem a mohli reprezentovať Habovku na tomto celoslovenskom podujatí. Bola to pre nás obrovská skúsenosť a pocta, že sme boli vybraní spomedzi toľkých dedinských folklórnych skupín.

Krásne počasie, ktoré nám Boh doprial, nás sprevádzalo počas celého nakrúcania. Vďaka tomu mohli byť nafilmované ukážky kosenia a hrabania sena na Brehu. Chlapi kosili, ženy hrabali a deti roztriasali riadky. Do toho všetkého sa ozývali trávnice. Potom sme pokračovali dôrobkovou zábavou a mlátením obilia v humne u Eduarda Pilarčíka. Patrí mu naše poďakovanie za ochotu, že nám odkryl tajomstvá, ktoré má schované vo svojom humne. Našli sme tam všetko, čo sprevádzalo jeho predkov po celé generácie.

Ukončenie poľných prác a potom zábava pri muzike, zajačí, žabecí či polka roztancovali všetkých. Fotenie krojov, ich prezentácia a spoločné fotografie, ktorých časť bola uverejnená v Slovenke a ďalšie na facebooku zenskyweb a zenyvmeste, boli ukončením tohto krásneho dňa.

Mladosť a roky, ktoré sme strávili s habovským folklórom a hlavne nadšenie a ochota mladých, ktorí s nami pokračujú v zachovávaní tradícií, nás utvrdzujú v tom, že naša námaha a čas venovaný folklóru neboli zbytočné.

Na záver už len prianie, nech sa naše habovské tradície dedia z pokolenie na pokolenie. Nech na ich dodržiavanie nepotrebujeme žiadne oficiálne inštitúcie ani podnety z osvetových stredísk.

Nech sú zakódované v duši každého, kto sa narodí a žije v Habovke pod Roháčmi.

Dokument bol odvysielaný v novembri v Dobrých správach na Ta3 a 18. decembra si ho môžete o pol šiestej večer pozrieť na Dvojke v dokumentárnom filme Folklór v tanci.

(ro)

Práce na telocvični pokračujú

Práce na výstavbe telocvične pokračujú podľa plánu. Aj napriek nepriaznivému počasiu je snaha dokončiť opláštenie budovy do vianočných sviatkov. Zhotoviteľ bude pokračovať v stavebných prácach aj počas zimného obdobia a to zhotovením zázemia telocvične. *(OcÚ)*

Seniori pookriali pri kultúre

Pri príležitosti mesiaca úcty k starším zorganizovala obec slávnostné posedenie so seniormi v sále kultúrneho domu. Spoločné stretnutie už tradične začalo sv. omšou a po nej pokračovalo v kultúrnom dome príhovorom starostu, duchovným otcom a predsedníčky pani Petrekovej. Kultúrny program obohatili vystúpením naše deti zo ZUŠ-ky. Prednášku o nordic walking - ako chodiť - odprezentovala Andrejka Šróbová. Starosta odovzdal jubilantom darčeky. Na záver dostali seniori knihu Roháče - Pod Roháčmi žijeme a mapku so starodávnymi chotárnymi názvami obce Habovky. *(OcÚ)*

Púť do Svätej zeme naplnila veriacich poznaním aj túžbou hľadať ďalej

Proste a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a otvoria vám. Lebo každý, kto prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria.

Túžba kresťanov hľadať, objavovať a putovať na posvätné miesta je odpradávna zakorenená hlboko v nás. Každý, kto vykročí na cestu hľadania, je podobný človeku, ktorý sa chce napiť čistej vody z prameňa, priblížiť sa k zdroju, kde to naozaj začalo, a kde sa to skutočne odohralo, aby mohol poznať, priblížiť sa a v pokore vierou prijať nádherný Boží plán a uvedomiť si, že každý z nás sme jeho súčasťou.

Začalo sa to skôr, než náš duchovný Rudolf Pitoňák pozval kňaza Michala Pitoniaka na sviatok Márie Magdalény. Práve on nám predstavil púť do Svätej zeme s pozvaním, že bude našim sprievodcom a spolupútnikom na všetkých týchto cestách. Začalo sa objavovať množstvo otáznikov. Či to zvládneme zdravotne, či budú peniaze, aká je bezpečnosť v krajine. Netrvalo však dlho a maximálny počet 54 účastníkov sa naplnil do posledného miesta.

Po doladení cestovných formalít sme 18. novembra vyrazili z Habovky autobusom na letisko Schwechat a odtiaľ do Tel Aviv. Tam nás už čakal náš Michal Pitoniak a šofér autobusu Vadi. Obaja boli až do konca púte našimi pevnými bodmi, o ktoré sme sa mohli kedykoľvek s istotou oprieť. Po vybavení víz sme mohli podniknúť našu prvú cestu z Tel Avivu do Betlehema - zo štátu Izrael do Palestíny.

Vzácne zvitky

Oficiálnym hlavným mestom je Tel Aviv, ale skutočným hlavným mestom je Jeruzalem. Presvedčili sme sa o tom na jednej z našich ciest, keď sme navštívili okolie budov izraelského parlamentu, úradu vlády a jednotlivých ministerstiev.

Pred vstupom do dvora parlamentu bol umiestnený sedemramenný svietnik "Menora" - jeden z podstatných náboženských symbolov, ktorý predstavuje horiaci krík na vrchu Horeb. Z neho prehovoril Boh k Mojžišovi. Budova samotného parlamentu má tvar Archy zmluvy a po pravej strane v pozadí je monument - budova znázorňujúca krčah, v ktorom sú umiestnené zvitky nájdené v Kumrane - Judskej púšti pri Mŕtvom mori. V roku 1947 našli v jaskyni Beduíni zvitky z 2. storočia pred Kristom. Postupne sa našlo ešte desať jaskýň a ďalšie archeologické náleziská, ktorými sa zbierka zvitkov rozšírila. Tieto zvitky majú pre židov aj kresťanov obrovský význam. Texty v nich a v súčasnej Biblii sú takmer identické.

Celý náš pobyt bol neustálym prekračovaním hraníc medzi Izraelom a palestínskou autonómiou. Denne sme prechádzali colné zóny, kde nás kontrolovali izraelskí vojaci.

Zažili sme Veľkú noc aj Vianoce

Prvý deň nášho putovania sme ukončili ubytovaním sa a večerou v hoteli Nativity Bells v Betleheme (Palestína). Ďalšie dni, ktoré sme trávili vo Svätej zemi, boli podobné. Budíček medzi pol šiestou a pol siedmou, od šiestej rána raňajky a zhruba o siedmej sme už nasadali do autobusu a odchádzali na plánované miesta nášho putovania, odkiaľ sme sa vracali zhruba o šiestej večer a od pol siedmej sme už mávali večeru.

Naši sprevádzajúci kňazi liturgicky nerešpektovali dátum, ale jednotlivé posvätné miesta. Pri návšteve Božieho hrobu a Golgoty sme v kaplnke baziliky slávili svätú omšu z Bielej soboty. Pri návšteve Jaskyne mlieka sme v kostole, ktorý je nad jaskyňou, zažívali počas svätej omše autentickú radosť z narodenia Pána.

Počas púte vo Svätej zemi sme autobusom najazdili 1200 kilometrov a pešo prešli viac ako 70 kilometrov. Domov sme sa vracali unavení a viacerí chorí, ale všetci plní radosti, pretože sme si niesli malú iskierku poznania a túžbu a inšpiráciu hľadať ďalej.

Sobota 19. november

Začali sme návštevou Jaskyne mlieka, nad ktorou je kostol. Legenda zo 6. storočia hovorí, že keď sa anjel zjavil svätému Jozefovi a povedal mu, aby odišiel s rodinou do Egypta, Mária práve dojčila malého Ježiška a v zmätku jej padlo niekoľko kvapiek mlieka na podlahu. Skala jaskyne následne obelela a získala liečivú silu. Páry, ktoré chcú počať, sa modlia 40-dňovú modlitbu za plodnosť a pijú nápoj s malým množstvom prášku zo skaly jaskyne, čím prejavujú dôveru v Boží zásah. Každý rok dostávajú františkáni fotky novonarodených detí a listy od tisícov párov, ktoré potvrdzujú zázračnú silu prášku.

V kostole Gloria in excelsis sú tri fresky znázorňujúce stretnutie anjelov s pastiermi, návštevu pastierov svätej rodiny v betlehemskej maštaľke a putovanie pastierov zdieľajúcich svoj osobný zážitok dotykom neba a zeme, vteleného Boha s jednoduchými ľuďmi.

Baziliku narodenia dala v roku 326 postaviť sv. Helena. Pýtala sa miestnych, ktorí jej presne ukázali miesto pohanskej svätyne, pod ktorou bolo označené miesto narodenia Pána. Po rozobratí pohanskej svätyne tam dala postaviť baziliku. V roku 538 bol kostol opäť zničený a o dva roky neskôr na pôvodnom mieste postavili novú. Tá stojí dodnes a hovorí sa o nej ako o najstaršom kresťanskom kostole na svete.

Kostol Páter Noster stojí na základoch kaplnky, ktorú dala postaviť sv. Helena, vstupné nádvorie aj samotný kostol sú zdobené keramickými tabuľami s textom modlitby Otčenáš vo viac ako 80 jazykoch vrátane slovenčiny.

Kostol Dominus Flevit sme mohli zvnútra vidieť len čiastočne, lebo sa v ňom práve slávila sv. omša. Je to katolícky kostol nachádzajúci sa na zostupe z Olivovej hory smerom k Jeruzalemu. Tmavý interiér Baziliky Agónie – smrteľného zápasu Pána Ježiša - vyjadruje jeho smrteľnú úzkosť. Na dlažbe pred hlavným oltárom je skala, na ktorej sa podľa kresťanskej tradície Pán Ježiš potil krvou, táto skala je obklopená tŕňovou korunou z tepaného železa, ozdobená dvomi vtákmi a kalichom.

Kresťanská tradícia od počiatku hovorí, že Panna Mária zomrela v Jeruzaleme a pochovali ju v údolí Cedron na úpätí Olivovej hory. Traduje sa tiež, že vo vnútri kostola Hrobu Panny Márie sú pochovaní aj rodičia Panny Márie, Joachim a Anna, aj jej ženích sv. Jozef.

Nedeľa 20. novembra

Golgota a Boží hrob sú najdôležitejšie miesta kresťanov na zemi. Ďalšie putovanie pokračovalo na Chrámovisko. Zvonku sme si prezreli mešity Al Aksa, stred Omarovej mešity, od ktorej je odvodený názov – Dom na skale. Podľa židovskej tradície, na ktorej mal obetovať Abrahám Jahvemu svojho syna Izáka – vrch Moria.

Múr nárekov alebo Západný múr je pozostatok západnej

hradby, ktorá ku koncu obdobia druhého jeruzalemského chrámu obklopovala chrámovú horu. Dnes je to najposvätnejšie miesto židov a zároveň miesto smútenia nad zničením chrámu.

Krížová cesta, známa tiež ako Bolestná cesta, je ulica v starom meste Jeruzaleme. Podľa tradície tadiaľto niesol Ježiš svoj kríž, od pevnosti Antónia až na Golgotu. Trasa krížovej cesty sa ustálila v 18. st. Deväť zastavení ide ulicami starého mesta a ďalších päť sa nachádza v bazilike Božieho hrobu.

Pondelok 21. novembra

Na mieste Lazárovho hrobu stojí chrám Lazára, v ktorom sme slávili svätú omšu. Najvzácnejšia myšlienka pre nás je, že v Betánii mal Ježiš blízkych priateľov Lazára, Martu a Máriu, u ktorých sa cítil ako doma.

Na ceste do Jericha sme sa zastavili nad údolím Wadi Qelt, kde bol kláštor sv. Juraja. Smerujeme k nášmu ďalšiemu cieľu – do Jericha a kláštora Pokušení. Stred Jericha s kláštorom je spojený lanovkou. Za kláštorom je jaskyňa, v ktorej sa náš Pán postil a bol vystavený pokušeniam, nad ktorými zvíťazil. Jericho je pravdepodobne najstaršie súvisle obývané miesto na zemi. Prvé zmienky o osídlení tejto oblasti sú z obdobia zhruba 6000 rokov pred Kristom.

V Jerichu sme si okrem iného nakúpili ďatle, ktoré sú tam vraj najsladšie a najzdravšie na svete, kozmetiku, nejaké suveníry a pokračovali sme k Jordánu, na miesto Pánovho krstu.

V Zajordánskej Betánii bol náš Pán pokrstený Jánom Krstiteľom. Záver dňa sme strávili kúpaním v Mŕtvom mori a vyskúšali sme aj namazanie bahnom, ktoré má blahodarné účinky.

Utorok 22. novembra

Náš autobus vyrazil do prístavného mesta Haifa, na vrch Karmel, kde je kostol sv. Eliaša, ktorý spravuje karmelitánska rehoľa. Bol zasvätený panne Márii Karmelskej. Odtiaľ sme išli do Kány Galilejskej, do kostola prvého Pánovho zázraku, kedy na svadbe premenil vodu na víno. Dnes si tam manželia počas svätej omše obnovujú manželské sľuby.

Kostol Premenia Pána na hore Tábor je pomenovaný podľa udalosti, ktorá je zaznamenaná ako premenenie Pána. Pri vchode do kostola sú dve kaplnky - Eliáša a Mojžiša. Vnútro baziliky je rozdelené na dve časti, je to spodná krypta, kde je časť skaly, na ktorej sa náš Pán premenil a svätyňa, kde je hlavný oltár.

Náš sprievodca nám ukázal tiež dedinu Naim, ktorá mala byť naším ďalším zastavením. Kostol, ktorý bol zasvätený vzkrieseniu syna naimskej vdovy, spravovali františkáni, teraz je zatvorený. V Nazarete sme následne navštívili baziliku Zvestovania, kostol sv. Jozefa. Omšu sme slávili v kaplnke vedľa baziliky Zvestovania. Kostol sv. Jozefa je pripojený k bazilike Zvestovania Pána spolu s františkánskym kláštorom. Vo vnútri je krypta zasvätená sv. Rodine. Ide o jaskyňu – príbytok a zároveň tesársku dielňu.

Streda 23. novembra

Ráno sme navštívili Horu blahoslavenstiev. Kostol Blahoslavenstiev bol postavený po 2. svetovej vojne. Svätú omšu sme slávili v altánku vedľa baziliky. Jej okolie poškodil nedávny požiar. Dodnes sú viditeľné stopy ohňa na obhorených palmách a iných stromoch. Požiar však Baziliku Blahoslavenstiev nepoškodil.

Kostol Primátu Svätého Petra je františkánsky kostol, ktorého súčasťou je Pánov stôl – Mensa Christi - pri ktorom mal Pán podávať učeníkom ryby pri raňajkách. Na tomto mieste Peter prevzal od Pána poverenie byť Pastierom Cirkvi.

Genezaretské jazero sme si pozreli z dobovej lode. Počas plavby sme si mohli predstaviť, ako Ježiš kázal z lode, ako Peter, Jakub a Ján lovili ryby a zároveň sme mohli vidieť mesto Tiberias a Golanské výšiny.

Štvrtok 24. novembra

Začali sme pri Sionskej bráne, ktorá nesie aj pomenovanie Dávidova brána, lebo v jej blízkosti sa nachádza symbolický hrob kráľa Dávida. Nasledovala návšteva Baziliky Usnutia Panny Márie. Do vnútra sme sa nedostali, bazilika je už niekoľko rokov v rekonštrukcii.

Hora Sion je významným miestom pre židov, kresťanov a z časti aj moslimov. Budova Večeradla pozostáva z dvoch poschodí a terasy. Vo výklenku rozsiahleho komplexu sa nachádza hrob izraelského kráľa Dávida.

Pod Sionskou bránou, za hradbami Starého mesta, sa týči Kostol svätého Petra - Gallicantu. Bol postavený, aby pripomínal hriech človeka a utrpenia Boha. Mal tam byť uväznený a tradícia hovorí, že bol kovovou pásovinou opásaný popod pazuchy a zdvihnutý tak, že visel nad zemou, aby boli posledné chvíle jeho života čo najbolestnejšie.

Dom nezrelých fíg je františkánsky kostol nachádzajúci sa na Olivovej hore medzi Betániou a Jeruzalemom. Ďalšou zástavkou bola pláž Stredozemného mora, v blízkosti starého mesta Jaffa. Posledným bodom programu v Tel Avive bola návšteva kostola svätého Petra v starom meste.

Piatok 25. novembra

Kostol Ein Karem je na kopci v dedine Ein Karem neďaleko Jeruzalema postavený na počesť návštevy Márie, Ježišovej matky, venovanej Alžbete, matke Jána Krstiteľa.

Posledným miestom nášho putovania bolo Jad va-Šem - izraelský pamätník obetí a hrdinov holokaustu v Jeruzaleme. Toto miesto je obrazom toho, ako tragicky to môže skončiť, keď človek opustí alebo stratí svetlo svojej životnej púte a zablúdi.

Pravým opakom sú ľudia, ktorí aj napriek zložitým a komplikovaným situáciám, posilňovaní svetlom pravdy a dobroty, sú vedení k tomu, že ani smrť a ani nijaké iné nebezpečenstvo ich nemôže odkloniť od túžby zachraňovať a pomáhať našim blížnym, bez ohľadu na rasu, náboženstvo alebo akúkoľvek inú odlišnosť, ktorá môže provokovať.

Areál sa nachádza v Jeruzalemskom lese, vznikol na základe rozhodnutia izraelského parlamentu v roku 1953.

Hlavným cieľom pamätníka je zachovávať pamiatku na šesť miliónov obetí holokaustu počas druhej svetovej vojny. Jeho názov pochádza z biblického verša: „Ja im dám čosi lepšie, ako sú synovia a dcéry; dám im miesto a meno (hebr. jad va-šem) v mojom dome, v mojom meste, dám im večné meno, ktoré nebude nikdy zotreté.“ Po Múre nárekov je Jad va-Šem druhou najnavštevovanejšou turistickou pamiatkou v Izraeli. Ročne ho navštívi milión ľudí.

Martin Leginus

Offroad prilákal stovky ľudí

Druhé z piatich pretekov Majstrovstiev Slovenska v offroadtriale sa tento rok konali v Habovke začiatkom júna.

Offroadtrial je jazda na aute po nespevnenom povrchu, pomedzi prekážky či bránky a cieľom je dosiahnuť čo najnižší počet trestných bodov.

Pod Roháče prišlo 32 súťažiacich nielen zo Slovenska, ale aj Maďarska a Čiech, ktorí súťažili v piatich kategóriách. Na ich výkony sa prišlo pozrieť viac ako 1200 divákov, ktorí si okrem adrenalínovej jazdy mohli pozrieť nielen sériové vozidlá, ale aj upravené autá či špeciálne, doma vyrobené. Účastníci zažili víkend plný adrenalínu a zábavy.

Partii nadšencov, ktorí sa rozhodli urobiť toto celoslovenské motoristické stretnutie, pomáhala s organizáciou obec a zuberecké družstvo. Prispeli viacerí sponzori.

(pp)

Futbalisti sa prezliekli za nafukovacie lopty

Športový deň je už tradičným podujatím, ktoré sa teší čoraz väčšej obľube detí aj dospelých. Výnimkou nebol ani ten tohtoročný. Pre návštevníkov obec pripravila bohatý program. Deti si mohli dať pomaľovať tvár, najväčšiu radosť mali z nafukovacích hradov, na ktorých sa mohli dosýta vyskákať.

Súťažné stanovištia, na ktorých sa tento rok súťažilo v pribíjaní klincov, chodení na chodúľoch, skákaní vo vreci či hode loptou, riadili dobrovoľníci z radov habovskej mládeže. Každé súťažiace dieťa dostalo odmenu. Okrem toho sa mohli potešiť a odfotiť s veľkým mimoňom. Starší chlapci si mohli zahrať futbal inak ako po zvyšok roka. Oblečení boli totiž v nafukovacích loptách. Nechýbal ani klasický futbalový zápas, ktorý odohrali futbalisti TJ Blatná Habovka proti TJ Tatran Oravské Veselé. Habovka vyhrala 4:3.

Poďakovanie patrí Lenke Pilarčíkovej, animátorom, poľovníkom, Pizzerii Blatná, kreatívnym dievčatám za maľovanie na tvár, gazdinkám za chutné koláče, Zdenovi Zvarovi, OZ Viac a Dušanovi Hajdučiakovi za atrakcie pre deti. O ukážky sa postarali Oravský záchranný systém Rescue pod vedením Igora Janckulíka, polícia a hasiči.

Zároveň sa chceme poďakovať sponzorom CBA Verex a COOP Jednota. Ďakujeme všetkým zúčastneným za vytvorenie príjemnej atmosféry.

Tohtoročný športový deň finančne podporil aj Žilinský samosprávny kraj sumou 1120 eur a taktiež Klaster Orava.

(OcÚ)

Chcú zabojovať o postup a priazeň divákov

Leto a jeseň tohto roku boli v Habovke aj v znamení znovuzrodenia futbalu. Po piatich náročných rokoch, v ktorých nás trápil nedostatok hráčov, absencia tréningového procesu či pandémia, sme sa rozhodli skúsiť to ešte raz a vyskladať konkurencieschopné mužstvo. Musíme povedať, že sa nám tento cieľ podarilo splniť na sto percent. V polovici súťažného ročníka figurujeme na peknom treťom mieste a dúfame, že sme ešte nepovedali posledné slovo a zabojujeme o prvé dve postupové pozície.

V lete sa tím výrazne posilnil a v zápasoch to bolo cítiť. Po viacerých sezónach vo vyššej súťaži sa k nám vrátili Matúš Lajčin a Marko Mikuš, do bránky prišiel zo Zuberca Andrej Filek. Mužstvo doplnil Martin Šikyňa zo Suchej Hory aj trojica hráčov z Nižnej - Ján Tomaga, Miloš Bútora a Tomáš Hvolka. Všetci títo hráči priniesli kvalitu na ihrisko a skvelú náladu do šatne.

Pozitívnym ukazovateľom jesennej časti súťaže je počet strelených gólov. Tých sme dali najviac spomedzi všetkých mužstiev. V tabuľke strelcov máme v prvej desiatke až štyroch hráčov, pričom Mikuš s Bútorom sú na prvých pozíciách. Až dvaja súperi z nášho ihriska odchádzali s dvojciferným počtom inkasovaných gólov. Podobným herným prejavom by sme sa chceli prezentovať aj po zvyšok sezóny. Našou hrou chceme aj naďalej baviť divákov a určite by nás potešilo, keby si na zápasy našlo cestu ešte viac ľudí ako doteraz a prišli nás podporiť.

Okrem našej hry by sme chceli naďalej zlepšovať aj podmienky na futbal a zveľadiť okolie ihriska, aby si aj ľudia z okolitých dedín, ktorí navštevujú naše zápasy, mohli užiť kvalitný futbal v príjemnom a reprezentatívnom prostredí. Vidíme, že na dedinách je trend budovať pekné areály a radi by sme postupnými krôčikmi zveľadili aj ten náš. Dúfame, že by to mohlo prispieť k vyššiemu záujmu mládeže o šport.

Touto cestou by sme sa chceli poďakovať aj ľudom, ktorí obetujú vlastné zdroje, energiu a voľný čas a prispeli k tomu, že futbal v Habovke môže napredovať, pretože bez týchto obetavých ľudí by to nebolo možné.

(MJ)

Turisti informujú

Tento rok nás čaká už 17. ročník Štefanského výstupu na Skorušinu. Minulý rok turisti zažili rozprávkovo zimné počasie s množstvom snehu. Z rozhľadne boli nádherné výhľady na okolité kopce. Stretneme sa na Štefana o 10.00 h. Pod Maňovou.

Ku kaplnke Anjela strážcu je nenáročná trojkráľová turistika na Lány. Je vhodná aj pre deti či menej zdatných turistov. Nezabudnite si zobrať suché polienko a slaninku alebo klobásku na opekanie. Niet vhodnejšej príležitosti na prvú novoročnú prechádzku.

Otvorenie letnej sezóny. Turisti z Darmošľapu sa každoročne zúčastňujú na sv. omši, ktorá sa koná na Lúčnej.

Škapuliarskej púte do Trstenej sa zúčastnili turisti z Habovky. Pešia túra merala takmer 25 km a väčšina ju zvládla bez problémov.

Katastrom obce Habovka je už tradičná jesenná turistická akcia. Tento rok na Človečej vyrástla takáto krásna hojdačka a turisti z Darmošľapu si ju museli vyskúšať. Priťahuje najmä mladých, ktorých tam prejde desiatky. Aj vďaka sociálnym sieťam sa stala vyhľadávanou atrakciou pre turistov a aj horských cyklistov.

V susednej obci Zuberec pribudla rozhľadňa na vrchu Machy s krásnymi výhľadmi na okolie. Doporučujeme celoročnú turistickú trasu: Habovka Zastudená - Svinský vršek - Háj - Mních - Machy - Lyžiarsky vlek Janovky - Habovka Završkom. Dĺžka trasy je približne 10 km s prevýšením okolo 500 výškových metrov.

***Habovčan** - **obecný občasník** • Vydáva Obecný úrad v Habovke • Povolené Okresným úradom v Dolnom Kubíne pod reg.číslom 25/96 • **Zostavila** Komisia pre cestovný ruch, školstvo, kultúru a šport • **Grafické spracovanie** Peter Leginus • **Tlač:** Tlačiareň Kubík, Námestovo • Náklad 450 ks • Nepreišlo jazykovou úpravou • Kontakt na redakciu e-mail: habovcan@habovka.sk.*